

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de doorlichting van GO! technisch atheneum Horteco Vilvoorde te
VILVOORDE**

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 41897

Instelling GO! technisch atheneum Horteco Vilvoorde

Directeur Wietse Coolen

Adres de Bavaylei 116 - 1800 VILVOORDE

Telefoon 02-251.04.48

Fax 02-252.64.77

E-mail kta.horteco.vilvoorde@g-o.be

Website <http://www.kta-horteco.be>

Bestuur van de instelling GO! scholengroep SCOOP

Adres de Bavaylei 134/3 - 1800 VILVOORDE

Scholengemeenschap SGSO Midden-Brabant

Adres Waversesteenweg 41 - 3090 OVERIJSE

CLB GO! CLB Vilvoorde

Adres de Bavaylei 134 bus 2 - 1800 VILVOORDE

Dagen van het doorlichtingsbezoek 02-06-2016, 03-06-2016, 06-06-2016, 07-06-2016, 08-06-2016

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 08-06-2016

Datum bespreking verslag met de instelling 29-06-2016

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Vinciane VANDERHEYDE

Teamleden Erik DE BOU, Marc D'HOOP, Marjan MEULEWAETER, Bart
WINDELS

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)	8
3.1.1.2 Natuurwetenschappen in de eerste graad in de A-stroom (leerplan 2010/004)	9
3.1.1.3 Frans in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/002)	11
3.1.1.4 Project algemene vakken (PAV) in bso derde graad (leerplan 2014/035)	14
3.1.1.5 Geschiedenis in tso tweede graad (leerplan 2012/023)	17
3.1.1.6 Geschiedenis in tso derde graad (leerplan 2014/018)	20
3.1.1.7 Frans in tso derde graad in de studierichtingen Biotechnische wetenschappen, Dier- en landbouwtechnische wetenschappen, Natuur- en groentechnische wetenschappen, Planttechnische wetenschappen (leerplan 2014/020)	23
3.1.1.8 Wiskunde in tso tweede graad in de studierichting Plant-, dier- en milieutechnieken (leerplan 2007/038)	25
3.1.1.9 Wiskunde in tso derde graad in de studierichtingen Dier- en landbouwtechnische wetenschappen en Planttechnische wetenschappen (leerplan 2005/069)	27
3.1.1.10 Wiskunde in tso derde graad in de studierichting Natuur- en groentechnische wetenschappen (leerplan 2005/069)	29
3.1.1.11 Fysica en toegepaste fysica in tso tweede graad in de studierichting Biotechnische wetenschappen (leerplannen 2012/020, 2013/008 en 2015/020)	30
3.1.1.12 Chemie in tso tweede graad in de studierichting Plant-, dier- en milieutechnieken (leerplannen 2004/011 en 2015/006)	32
3.1.1.13 Plant, dier en milieu in bso tweede graad in de studierichting Plant, dier en milieu (Leerplan 2011/010 of 2011/328/1//D/H)	33
3.1.1.14 Natuur- en groentechnische wetenschappen in tso derde graad in de studierichting Natuur- en groentechnische wetenschappen (leerplan 2011/024 of 2011/426/6//D)	36
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	37
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	39
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	39
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	40
4.1 Leerbegeleiding	40
4.2 Evaluatiepraktijk	44
4.3 Aanvangsbegeleiding	47
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	49
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	53
6.1 Wat doet de school goed?	53
6.2 Wat kan de school verbeteren?	53
6.3 Wat moet de school verbeteren?	54
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	55
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	55

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 **SAMENVATTING**

Het GO! technisch atheneum Horteco heeft een zevenjarige structuur en biedt, naast een A-stroom en een beroepsvoorbereidend leerjaar Land- en tuinbouw, studierichtingen aan in het studiegebied Land- en tuinbouw in het tso en het bso. De laatste vijf jaren kende de school een groei van het aantal leerlingen. De leerlingenpopulatie in de bovenbouw is vrij evenwichtig verdeeld over het bso en het tso. De school staat open voor alle leerlingen en wegens haar specifieke aanbod rekruteert zij leerlingen uit heel Vlaanderen. Op de campus is een internaat aanwezig.

Het GO! technisch atheneum Horteco onderschrijft het Pedagogische Project van het Gemeenschapsonderwijs. Het wil kwaliteitsvol technisch en beroepsonderwijs verstrekken in het studiegebied Land- en tuinbouw en aandacht opbrengen voor de opvoeding van de gehele persoonlijkheid van de leerlingen binnen het referentiekader van democratie en actief pluralisme. Het ervaringsgericht leren (leren én doen), het leerplezier, de ondersteuning van de leerlingen en het opvoeden tot een verantwoorde vrijheid zijn hierbij belangrijke pijlers.

Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat de kwaliteit van de leerplanrealisatie wisselend is. In de studierichting Plant-, dier en milieu van de tweede graad van het bso heeft de school recentelijk baanbrekend werk verricht om de leerplanrealisatie te optimaliseren. De theorie en de praktijk komen nu in het eerste leerjaar geïntegreerd aan bod waardoor de leerlingen de leerstof beter begrijpen. Voor een aantal vakken voldoet de leerplanrealisatie niet omwille van lacunes in het aanbod van de leerplandoelstellingen en een onvoldoende representatieve evaluatiepraktijk. De afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelen is voor verbetering vatbaar in alle doorgelichte vakken. De uitrusting voldoet niet voor natuurwetenschappen, geschiedenis en wiskunde. De schoolleiding is zich ervan bewust dat er op dit vlak een inhaalbeweging moet gebeuren. Het vormt ten slotte een uitdaging voor de school om het niveau van de studierichtingen in een aantal vakken van het tso te bewaken.

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de vakoverschrijdende eindtermen bij haar leerlingen na. De veranderingsbereidheid en de ontwikkelingsdynamiek van de werkgroep VOET zijn een belangrijke motor voor het wegwerken van de nog bestaande hiaten in het aanbod en voor het nemen van nieuwe initiatieven.

Het GO! technisch atheneum Horteco heeft een lange traditie van zorg voor leerlingen. Het personeel engageert zich hier sterk voor. De school stelt haar leerlingen centraal en wil hen een aangenaam en zorgend leerklimaat bieden. Daarnaast streeft ze ernaar dat leerlingen met specifieke noden vlot en doeltreffend geholpen worden. De schoolleiding heeft recentelijk een aantal initiatieven genomen om de leerbegeleiding structureel te versterken. Om de leerlingen te helpen leren biedt de school nu, in alle leerjaren, een lesuur studietoetsing aan. In alle fasen van het zorgcontinuüm zet de school zeer actief en consequent in op dialoog met leerlingen, ouders, leraren en externe deskundigen. De school investeert ook in de uitbouw van het leerlingvolgsysteem om de communicatie over het leerproces doeltreffender te maken. Het talenbeleid van de school is beperkt uitgewerkt. Er zijn op dit ogenblik te weinig procedures en afspraken voorhanden om het structureel te verankeren in de werking van de school. Ook het differentiëren en de aandacht voor het leren leren en vakspecifieke leerstrategieën kunnen beter. Verder is de remediëring soms te vrijblijvend en onvoldoende afgestemd op de individuele noden van de leerlingen.

De evaluatiepraktijk is in volle ontwikkeling. Het directieteam wil dat de evaluatie- en rapporteringspraktijk beter afgestemd is op de kwaliteitscriteria van validiteit, objectiviteit en transparantie. Door middel van richtlijnen en handleidingen ondersteunt de school de leraren hiertoe. Dit schooljaar heeft de school de kwaliteit van de evaluatie van de praktijk, de stages en de geïntegreerde proef met succes verbeterd. Voor de meeste andere vakken is er nog heel wat ruimte voor verbetering. De rapporten bevatten in het algemeen relevante en zinvolle commentaren bij de studieresultaten.

De meeste nieuwe leraren voelen zich bijzonder goed onthaald door de directie, de mentor en de collega's. Ook de secretariaatsmedewerkers vervullen een geapprecieerde ondersteunende rol. De schoolcultuur van collegialiteit en openheid is een belangrijke troef bij de aanvangsbegeleiding.

De school krijgt een gunstig advies beperkt in de tijd voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Ondanks de vele noden die de capaciteit van de school en de scholengroep overstijgen, kan de school zelf op korte termijn op het vlak van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) nog winst boeken voor een aantal domeinen. De investering van uren in het BVH-beleid, de dynamiek van de beheersingsdocumenten, de sensibilisering bij het personeel en de kwaliteit van sommige leslokalen zijn voor verbetering vatbaar.

Met de nieuwe samenstelling van het directieteam dit schooljaar, is er een nieuw elan in de school gekomen. Het directieteam zet in op de uitbouw van een kwaliteitszorgsysteem dat alle beleidsdomeinen omvat. Algemeen zijn de personeelsleden sterk betrokken bij de school en ze engageren zich om de beleidsprioriteiten te realiseren. Een aantal aspecten werden dit schooljaar reeds met succes bijgestuurd. De school staat nog voor een heel aantal uitdagingen zowel op het vlak van de infrastructuur en uitrusting als op het onderwijskundig vlak. Hiervoor is het directieteam een schoolontwikkelingsplan aan het uitwerken.

Gelet op de lacunes in de leerplanrealisatie van een aantal vakken, besluit de onderwijsinspectie de doorlichting met een gunstig advies, beperkt in de tijd. De school zal na drie schooljaren moeten aantonen dat de vastgestelde tekorten in voldoende mate werden weggewerkt.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	Frans, natuurwetenschappen	
Graad 1 Agro- en biotechnieken	Frans, natuurwetenschappen	
Graad 1 Land- en tuinbouw	Frans, natuurwetenschappen	
Graad 2 BSO Plant, dier en milieu		specifieke vorming
Graad 2 TSO Biotechnische wetenschappen	fysica, geschiedenis	toegepaste fysica
Graad 2 TSO Plant-, dier- en milieutechnieken	chemie, geschiedenis, wiskunde	
Graad 3 BSO Dierenzorg	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Tuinbouw en groenvoorziening	project algemene vakken	
Graad 3 TSO Biotechnische wetenschappen	Frans, geschiedenis	
Graad 3 TSO Dier- & landbouwtechnische wetenschappen	Frans, geschiedenis, wiskunde	
Graad 3 TSO Natuur- en groentechnische wetenschappen	Frans, geschiedenis, wiskunde	specifieke vorming
Graad 3 TSO Planttechnische wetenschappen	Frans, geschiedenis, wiskunde	

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

Aanvangsbegeleiding

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid	De visie en planning voldoen. Er zijn nog enkele hiaten wat betreft de
Doelgerichtheid	gerichtheid op alle VOET en op alle leerlingengroepen. Een werkgroep maakte een grondige inventarisatie van de VOET binnen de vakken, projectweken en andere initiatieven. Hieruit destilleerde de school enkele lacunes in het aanbod, die leidden tot verbeteringsacties. Het vormt voor de school nog een uitdaging om de VOET als richtsnoer te gebruiken om de projectweken invulling te geven.
Ondersteuning	Gedurende de voorbije schooljaren groeide een organisatiestructuur die vrij adequaat functioneert. Indien de werkgroep VOET ook nog de laatste stappen van het uitgetekende traject in praktijk brengt, zal de werking op termijn garant staan voor een kwaliteitsvolle invulling van de inspanningsverplichting voor VOET. De school zet in op een breed draagvlak bij de leraren en een beperking van de administratie door leraren tot een zinvol minimum. Recent informeerde de werkgroep het schoolteam grondig over de VOET. De school communiceert geregeld over de VOET- initiatieven met de ouders en de leerlingen via de sociale media.
Doeltreffendheid	De evaluatie heeft betrekking op nagenoeg alle aspecten van de VOET-werking, is vrij systematisch uitgebouwd en leidde tot duidelijke conclusies en bijsturingen. Door iedere leraar en elke vakgroep te betrekken, registreert de school alle projecten en klasactiviteiten die bijdragen tot de VOET. De werkgroep VOET maakt een gedetailleerde analyse van de verzamelde informatie per leerjaar en per studierichting.
Ontwikkeling	De veranderingsbereidheid en de ontwikkelingsdynamiek van de werkgroep VOET is een belangrijke motor voor nieuwe initiatieven. Dat leidde al tot een aantal professionaliseringsinitiatieven, maar de breedte en effectiviteit ervan zijn beperkt. Voor een aantal specifieke domeinen wordt nascholing gevolgd door een beperkt aantal personeelsleden. Deze professionalisering kadert nog niet in een groter geheel en is onvoldoende gekoppeld aan de vastgestelde werkpunten.

Uitvoering Lichamelijke gezondheid en veiligheid	De school streeft de meerderheid van de eindtermen met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen na. Een jaarlijkse projectweek schenkt zeer ruime aandacht aan gezonde voeding, verkeersveiligheid, eerste hulp en risico's van middelengebruik. De vakken biologie in tso en project algemene vakken in bso nemen het voortouw rond zorg voor het eigen lichaam en veilig vrijen. De leerlingenraad nam het initiatief om drinkwaterfonteinjes te plaatsen op het schooldomein. Lichaamsbeweging en de zorg voor een veilige leef- en werkomgeving verdienen dan weer meer aandacht van het schoolteam.
Omgeving en duurzame ontwikkeling	Deze context is als geheel een belangrijke pijler van het pedagogisch project. De school streeft deze eindtermen na vanuit verschillende vakken, allerhande workshops, opruimacties met aandacht voor creatieve recyclage en andere kwaliteitsvolle initiatieven. Vrijwel alle eindtermen worden bij alle leerlingen met voldoende diepgang en frequentie nagestreefd. De verwevenheid met economische en culturele aspecten verdient echter meer expliciete aandacht.

3.1.1.2 Natuurwetenschappen in de eerste graad in de A-stroom (leerplan 2010/004)

Voldoet niet

De leerplandoelstellingen worden onvoldoende gerealiseerd. Het aanbod en de evaluatiepraktijk zijn onvolledig, met te weinig aandacht voor de wetenschappelijke vaardigheden. De uitrusting ondersteunt onvoldoende de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	De leerplandoelstellingen voor 'wetenschappelijke vaardigheden' komen onvoldoende aan bod tijdens de lessen natuurwetenschappen. De leerlingen voeren de leerlingenproeven (zeven volgens het leerplan) niet uit tijdens de lessen natuurwetenschappen. Voor een deel komen ze aan bod binnen het vak wetenschappelijk werk: studie van een biotoop, microscopie, determineren en aanleg van een herbarium.
---	---

De leerlingen krijgen het vak natuurwetenschappen op een veeleer theoretische manier aangeboden, met nadruk op terminologie en begrippenkennis. Hierdoor sluit het aanbod aan bij de leerinhouden, maar minder bij de leerplandoelstellingen. De gebrekkige uitrusting vormt een grote hinderpaal om onderzoekend leren in de lessen te integreren. Slechts bij bepaalde thema's leren de leerlingen gericht waarnemen via demonstratieproefjes en enkele eenvoudige onderzoekjes. De natuurwetenschappelijke methode kan echter meer aandacht krijgen: zelf de essentiële stappen van het onderzoek onderscheiden, de onderzoeksvraag en hypothese formuleren en gegevens verzamelen.

De meeste thema's komen aan bod, behalve het thema 'faseovergangen'. Ook de vakinhoudelijke leerplandoelstellingen met betrekking tot het deeltjesmodel krijgen te weinig aandacht.

De leerplandoelstellingen voor 'Wetenschap en samenleving' komen voldoende aan bod via tal van kleine informatieopdrachten die aansluiten bij de leefwereld van de leerlingen. Positief is de aandacht voor de actualiteit en krantenartikels.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De school heeft een structureel tekort aan wetenschapslokalen mede door het stijgend leerlingenaantal de laatste jaren. Hierdoor gaan de lessen natuurwetenschappen door in een gewoon leslokaal, dat niet voldoet aan de minimale materiële vereisten van het leerplan. De leermiddelen voor de verschillende thema's zijn onvoldoende aanwezig: geen modellen (torso, organen...), geen demonstratiemateriaal voor 'energie' en 'het deeltjesmodel', onvoldoende thermometers en dynamometers. Dit bemoeilijkt de vlotte organisatie van demonstratie- en leerlingenproeven. Voor de leerlingenactiviteiten worden microscopen en biotoopkoffers heen en weer verplaatst tussen de verschillende gebouwen. Het leslokaal is aantrekkelijk aangekleed met illustraties van fauna en flora en krantenartikels. Wandplaten van orgaanstelsels ontbreken. In het leslokaal is er geen computer, beamer en aansluiting op het internet. ICT kan dus niet als leermiddel in de lessen gebruikt worden bij bijvoorbeeld visualisaties of bij zoekopdrachten in het kader van de informatieopdrachten.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De problemen met betrekking tot het beheersingsniveau en de volledigheid in het aanbod zijn ook merkbaar bij de evaluatiepraktijk. De nadruk ligt te veel op het bevragen van begrippen bij de verschillende thema's en onvoldoende op het inzichtelijk aanwenden ervan. Het opmaken van begrippenlijsten en de reproductievragen bij toetsen en examens getuigen hiervan. Nochtans vragen veel leerplandoelstellingen om vanuit concrete voorbeelden aspecten te beschrijven, aan te geven, af te leiden of aan te tonen. De vraagstelling bij toetsen en examens is weinig gevarieerd maar wel voldoende visueel ondersteund met figuren. De evaluatie van de leerplandoelstellingen voor 'wetenschappelijke vaardigheden' is niet transparant. Het is onduidelijk hoe deze bij de beoordeling en in het rapport voor het vak natuurwetenschappen worden meegenomen.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De leerbegeleiding is goed: de lessen verlopen gestructureerd en in een aangenaam dynamisch leerklimaat. Het onderwijsleergesprek is een veel gebruikte werkvorm. 'Leren in interactie' uit het leerplan komt via activerende werkvormen ook voor tijdens het lesgebeuren. Er is voldoende taalsteun bij het hanteren van nieuwe wetenschappelijke begrippen. Leerlingen die moeilijkheden met het vak ervaren, krijgen extra verduidelijking of remediëringlessen. Naast het werkboek is er extra ondersteunend leermateriaal via overzichtsbladen en eigengemaakt cursusmateriaal. De samenhang van het geheel is nog niet optimaal. De lessen worden contextrijk aangeboden via demonstratieproeven en verwijzingen naar de leefwereld van de leerlingen. Het gebruik van levensecht materiaal is te beperkt bij het thema biotoopstudie.

Pas vanaf dit schooljaar wordt het elektronisch platform ter ondersteuning van het leren ingezet in de eerste graad.

De voorkennis van natuurwetenschappen bij de leerlingen in de eerste graad is zeer uiteenlopend. Het stroomlijnen van deze verschillende beginsituaties binnen de onderwijspraktijk is geen sinecure. Een sterkere aandacht voor onderzoekend leren en binnenklasdifferentiatie kan soelaas bieden.

Deskundigheidsbevordering De werking van de overkoepelende vakgroep wetenschappen blijft veelal beperkt tot de bespreking van praktische en organisatorische aspecten. Het werken aan de concretisering van de leerlijn onderzoekend leren vanaf de eerste graad en het aanbod en de evaluatie van de algemene doelstellingen zijn uitdagingen voor de vakgroep.

Overleg

3.1.1.3 Frans in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/002)

Voldoet niet

De leerplandoelstellingen voor schrijf- en spreekvaardigheid worden niet voldoende geoefend. De evaluatiepraktijk is onvoldoende representatief voor de leerplandoelstellingen voor de luister-, lees-, spreek- en schrijfvaardigheid.

Onderwijsaanbod Het onderwijsaanbod is sterk gericht op het aanleren van de bouwstenen voor grammatica en woordenschat. De aangeleerde kennis wordt echter nog niet voldoende aangewend in transfersituaties voor spreken en schrijven. De sterke gerichtheid op kennis wordt ingegeven door de perceptie van de leraren dat de leerlingen zwak zijn voor Frans. De leraren vinden niet altijd de juiste balans tussen de zorg voor de leerlingen en het werken aan een goed studiepeil voor de vaardigheden.

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Het spreekvaardigheidsonderwijs voldoet niet. Het aanbod gaat niet genoeg uit van de taaltaken uit het leerplan. Volgende eindtermen worden vooral geoefend: het beschrijven van iets of iemand (eindterm 18), het luidop lezen van een tekst (ET 13, 14) en het meedelen van informatie uit teksten (eindterm 15). De andere eindtermen komen niet of te beperkt gericht aan bod: informatie navertellen/bondig weergeven (eindtermen 16 en 20), een spontane mening geven (eindterm 17), verslag uitbrengen (eindterm 21) en informatie presenteren aan de hand van een format (eindterm 22).

De eindtermen voor schrijfvaardigheid worden niet bereikt. De schrijfvaardigheid wordt vooral geoefend in het kader van het onderricht van grammatica en woordenschat. Hier bij vullen de leerlingen woordjes in of grammaticale structuren en schrijven ze zinnen. Soms schrijven de leerlingen ook een dialoog, wat een mooie opstap is naar de mondelinge interactie, maar waarmee er geen leerplandoelstellingen voor schrijfvaardigheid worden bereikt. De leerlingen schrijven te weinig functionele teksten tijdens het schooljaar. Volgende eindtermen worden te weinig of niet aangeboden: inlichtingen verstrekken op formulieren (ET 28), een tekst schrijven op basis van sleutelwoorden (ET 29), een bericht opstellen (ET 30), beschrijven (ET 31), correspondentie voeren (ET 33).

Het aanbod voor luistervaardigheid voldoet maar blijft vooral beperkt tot de dialogen van het leerboek. Het lezen oefenen de leerlingen frequent. De taaltaken voor de receptieve vaardigheden sluiten aan bij de gevraagde tekstkenmerken en het vereiste verwerkingsniveau. De tekstsoorten worden evenwel nog niet voldoende gevarieerd.

De leerplandoelstellingen voor de component mondelinge interactie komen voldoende aan bod. De leerlingen voeren regelmatig korte gesprekken via rollenspelen (ET 24, 25, 26). Ze vertonen spreekdurf.

De leerlingen leren grondig reflecteren over de taal. Er is aandacht voor strategieën bij receptieve vaardigheden. Bij de productieve vaardigheden worden de strategieën minder benadrukt. Het raadplegen van naslagwerken gebeurt vooral op basis van de woordenlijst en de schema's in het leerboek.

De leerlingen krijgen voldoende kansen om de vakattitudes te verwerven en reflecteren ook over een aantal ervan door middel van de zelfevaluatie op toetsen.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Volledigheid

Beheersingsniveau

Transparantie

De doorlichting wijst uit dat de evaluatie van de vaardigheden niet voldoet. Enkel het beoordelen van de mondelinge interactie vormt hierop een uitzondering.

De evaluatie voor het dagelijks werk is te sterk gericht op de beoordeling van de grammatica en de woordenschat. Er is te weinig aandacht voor de lees-, luister-, spreek- en schrijfvaardigheid. Ongeveer 80 % van de punten voor het rapportcijfer dagelijks werk betreft de kenniscomponent. Als hierbij ook rekening gehouden wordt met het feit dat 60 % van het jaarresultaat is gebaseerd op de evaluatie van het dagelijks werk, dan is het duidelijk dat de kenniscomponent te veel doorweegt, wat niet strookt met het leerplan. De resultaten van de leerlingen zijn dan ook weinig indicatief voor het bereiken van de leerplandoelstellingen.

De leerlingen krijgen voldoende informatie over de te kennen leerstof. De puntenverdeling op de examens is voldoende transparant.

De meerderheid van de leerlingen behaalt voldoende tot goede resultaten. De jaarresultaten hebben evenwel een beperkte informatiewaarde voor het studiepeil van de leerlingen, aangezien ze niet gebaseerd zijn op een representatieve evaluatie van de vijf taalvaardigheden.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De leerlingen worden goed begeleid. De leraren zijn sterk betrokken bij de leerlingen en dragen zorg voor hun welbevinden.

Een aantal preventieve maatregelen dragen bij tot het optimaliseren van het leerproces. De lessen zijn zeer gestructureerd. De leerlingen werken goed mee. Er worden duidelijke afspraken gemaakt en er is aandacht voor het plannen via de agenda en leerstofoverzichten. De leerlingen krijgen studietips. De notities van de leerlingen worden nauwkeurig gecontroleerd en zijn in het algemeen ordelijk en correct ingevuld. Bij toetsen en taken is er aandacht voor zelfevaluatie over de eigen prestaties en studiehouding.

Een aantal aspecten zijn voor verbetering vatbaar. De lessen verlopen veelal leraargestuurd door middel van het onderwijsleergesprek. Hoewel de leerlingen occasioneel verbeterersleutels krijgen om zelf mee aan de slag te gaan is het zelfstandig werken (individueel of in duo's) in sommige lesgroepen beperkt. Dit belemmert de binnenklasdifferentiatie. De vakgroep heeft nog geen afspraken gemaakt over de aanpak van het differentiëren en het progressief invoeren van het zelfstandig werken en leren over de graden heen. De evaluatiebeurten geven aanleiding tot gerichte feedback door middel van klassikale bespreking. Het verbeteren van de toetsen wordt in sommige lesgroepen echter uitgesteld tot de herhalingsmomenten voor de examens. Hierdoor missen de leerlingen leerkansen tijdens het leerproces.

De verantwoordelijkheid voor de remediëring ligt bij de individuele leraar. De leraren nemen hun rol hier met veel toewijding op. De remediëring is evenwel eenzijdig gericht op de kenniscomponent doordat de evaluatie ook hierop focust. De leervorderingen en effecten van de remediëring worden bijgehouden door de leraren en besproken op klassenraden.

Rapporteringspraktijk

*Leerondersteunend
Transparantie*

De school besteedt heel wat aandacht aan het informeren van de leerlingen en de ouders over de leerprestaties door middel van de rapporten en de oudercontacten. De rapportcommentaren zijn aanmoedigend en ze bevatten ook leraarafhankelijk een duiding van de tekorten en voorstellen voor remediëring.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De materiële uitrusting voldoet. Er zijn mogelijkheden om met audiovisueel materiaal en met computers te werken. Er zijn voldoende naslagwerken beschikbaar. ICT wordt nog te beperkt geïntegreerd in de onderwijspraktijk in sommige lesgroepen. De vakgroep heeft geen beleid uitgewerkt rond ICT-integratie.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

In het kader van de vakwerking maken de leraren van de eerste graad afspraken over een aantal organisatorische en inhoudelijke aspecten. De leraren wisselen veel materiaal en praktische tips uit. De uitdaging voor de vakgroep bestaat erin om te borgen wat goed is, en door middel van een grondige leerplanstudie de hiaten in de onderwijs- en evaluatiepraktijk weg te werken.

3.1.1.4 Project algemene vakken (PAV) in bso derde graad (leerplan 2014/035)

Voldoet

De verschillende doelstellingendomeinen komen voldoende aan bod in het onderwijs- en leerproces. Het beheersings- en verwerkingsniveau van de functionele vaardigheden voldoen nipt. De evaluatie is voldoende op de leerplandoelstellingen afgestemd.

Onderwijsaanbod	De kwaliteit van de leerplangerichtheid verschilt per leerjaar. In het eerste leerjaar vertoont deze tekorten onder andere als gevolg van enkele recente personeelwissels en de onervarenheid van de betrokkenen met PAV. In het tweede leerjaar sluiten de visie en de aanpak bij de leerplandoelstellingen aan. De aandacht voor levensechte contexten en ervaringsgericht leren evolueert positief.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

De keuze van de thema's bestrijkt nog niet optimaal alle doelstellingen van de domeinen 'tijd- en ruimtebewustzijn', 'maatschappelijk en ethisch bewustzijn, weerbaarheid en verantwoordelijkheid' en 'wetenschappelijke vaardigheden'. De meeste leerinhouden hebben betrekking op maatschappelijk bewustzijn en weerbaarheid. Via thema's zoals 'gezinsbudgettering', 'verkeersveiligheid', 'tewerkstelling' en 'wonen' maken de leerlingen voldoende kennis met vaardigheden, diensten, rechten en plichten die hen in staat stellen weerbaar te functioneren in de maatschappij. De situatieschetsen in het aanbod zijn daartoe niet altijd voldoende levensecht of gericht op kritisch en verantwoord consumentengedrag. Dit wordt gecompenseerd door meer levensechte toepassingen in sommige evaluatieopdrachten.

De doelstellingen met betrekking tot tijd- en ruimtebewustzijn komen vooral aan bod via de bespreking van actualiteit, enkele specifieke thema's zoals 'samenleven in de maatschappij' en 'sport en bewegen' en via enkele ervaringsgerichte extramurale activiteiten. De frequentie en de uitwerking leiden bij de leerlingen niet altijd tot het verwachte niveau van bewustzijn, kritische zin en betrokkenheid ten aanzien van relevante sociaal-politieke, sociaal-economische of sociaal-culturele thema's.

In het eerste leerjaar zijn de schriftelijk voorgestelde natuurwetenschappelijke proefjes niet afgestemd op de leerplandoelstellingen 'wetenschappelijke vaardigheden'. Ze missen functionele context en toepassing. Dit tekort wordt deels gecompenseerd in het tweede leerjaar met het thema 'Duurzaamheid en ecologie'. De doelstelling met betrekking tot erfelijke kenmerken bij de voortplanting van de mens komt onvoldoende aan bod.

Aan de meeste thema's is een gevarieerd aanbod van informatieverwerving en -verwerking verbonden. Daarin zijn de taal- en rekenvaardigheden voldoende functioneel geïntegreerd. Via verschillende opdrachten komen lees-, spreek-, schrijf-, kijk- en luistervaardigheden voldoende proportioneel aan bod. Het aantal oefeningen gespreksvaardigheid is beperkt. Voor de taalvaardigheden wordt overwegend gebruikgemaakt van informatieve teksten. De leerlingen maken zelden kennis met prescriptieve of persuasieve tekstsoorten. Het beheersingsniveau van het formuleren en argumenteren van een eigen mening is veeleer beperkt.

Het aanbod van de verschillende rekenvaardigheden is voldoende functioneel geïntegreerd in de informatieverwerving en -verwerking. De opdrachten gaan weliswaar niet zo ver dat de leerlingen de verworven wiskundige denk-, reken- en meetmethodes spontaan toepassen (doelstellingen 8-10). Begeleiding en het gebruik van instructiekaarten blijven hier noodzakelijk.

Geïntegreerd zelfstandig werk of groepswerk komen frequent voor. Daarbij leren de leerlingen gebruikmaken van stappenplannen en strategieën die hun functionele vaardigheden en organisatiebekwaamheid bevorderen. Dit gebeurt onder meer via het gebruik van instructiekaarten en de OVUR-procedure (oriënteren, voorbereiden, uitvoeren, reflecteren). De ontwikkeling naar zelfstandigheid van uitvoering is daarbij nog een werkpunt.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De uitrusting en de leermiddelen voor PAV beantwoorden niet volledig aan de leerplanvereisten. In de meeste lokalen zijn wel multimedia en dataprojectie aanwezig, waarmee het onderwijs- en leerproces visueel ondersteund wordt. De beschikbaarheid van computers voor de leerlingen voldoet echter niet in elk lokaal of voor alle lesgroepen. De organisatie van PAV in meerdere lokalen voor sommige lesgroepen belemmert het permanent gebruik van ICT. De leerlingen kunnen wel gebruikmaken van naslagwerken zoals atlas en woordenboeken. De mate waarin leerlingen kennismaken met authentieke documenten verschilt per leraar.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	Voor PAV is er permanente evaluatie. De frequente evaluatieopdrachten sluiten onmiddellijk aan bij het onderwijs- en leerproces en zijn vaardigheids- en toepassingsgericht. De verschillende doelstellingendomeinen zijn er voldoende proportioneel in opgenomen. De grote meerderheid van de leerlingen scoort voldoende voor PAV. De verschillende evaluatieopdrachten in elk leerjaar vertonen nog geen dusdanige cohesie op basis waarvan de progressie van de leerlingen per doelstellingendomein optimaal opgevolgd kan worden.
	De doelgerichtheid en de doeltreffendheid van de evaluatie evolueren positief. Vooral in het tweede leerjaar zijn de leerplandoelstellingen meer en meer de uitgesproken basis voor de evaluatieopdrachten en wordt frequenter gebruikgemaakt van uitgeschreven beoordelingscriteria. Deze bijsturing is echter nog niet volledig afgerond. Vooral de beoordelingscriteria met betrekking tot de procesevaluatie staan nog niet op punt. Dat de leerlingen geïnformeerd worden over de doelstellingen en de beoordelingscriteria en geregeld betrokken worden bij de evaluatie door middel van zelfevaluatie, verhoogt de transparantie.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De leraren zijn niet optimaal op de hoogte van de beginsituatie van de leerlingen en van eventuele specifieke leerproblemen. In het tweede leerjaar is er wel een inleidend thema om de vaardigheden van de leerlingen in te schatten.
	Een motiverend klasmanagement, duidelijke werkafspraken en het gebruik van instructiekaarten en stappenplannen ondersteunen het leren van de leerlingen. De vele activerende werkvormen maken het mogelijk de leerlingen individueel te begeleiden en op te volgen. De ontwikkeling naar zelfstandig probleemoplossend leren verloopt echter nog niet optimaal.
	De frequente evaluatieopdrachten en de toepassing van zelfevaluatie gaan voldoende gepaard met feedback en bijsturing. Zo houden de leerlingen zicht op hun leerprestaties en leerproces. In geval van specifieke leerproblemen zijn er onvoldoende structurele afspraken voor individuele begeleiding en eventuele toepassing van sticordimaatregelen.
Deskundigheidsbevordering <i>Overleg</i> <i>Vorming</i>	Het collegiaal overleg en de samenwerking onder de leraren evolueert positief. De recente personeelwissels hebben weliswaar de ontwikkeling naar meer samenhang in de derde graad belemmerd. Graadoverstijgend is er in de vakgroep vooral overleg over de planning van de leerinhouden, de organisatie van ervaringsgerichte activiteiten, de ontwikkeling van een leerlijn, de kwaliteitsverbetering van de evaluatie en de te volgen nascholing.
	De meeste leraren staan open voor kwaliteitsverbetering. Sinds kort staat professionalisering rond de evaluatiepraktijk bij sommige PAV-leraren vooraan op de agenda.

3.1.1.5 Geschiedenis in tso tweede graad (leerplan 2012/023)

Voldoet niet

Verschillende leerplandoelstellingen komen onvoldoende en niet op het vereiste beheersingsniveau aan bod in de studie van de historische samenlevingen en in de evaluatiepraktijk. Vooral het bereik van historisch inzicht en vaardigheden haalt niet overal het vereiste beheersingsniveau. De uitrusting en leermiddelen beantwoorden voor een meerderheid van de lesgroepen niet aan de minimale materiële leerplanvereisten.

Onderwijsaanbod	Het onderwijsproces verloopt in de meeste lesgroepen aan de hand van een leerlingencursus. De manier waarop de historische inhouden daarin uitgewerkt zijn, sluit onvoldoende bij de leerplandoelstellingen aan. Er is onvoldoende integratie van historische vaardigheden. In enkele lesgroepen van het eerste leerjaar, waar een leerwerkboek de leidraad voor het onderwijsaanbod is, voldoet de afstemming op de leerplandoelstellingen.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

In beide leerjaren is er inleidend een herhaling van het historisch referentiekader. In de meeste lesgroepen blijft deze beperkt tot de situering van de historische periodes met de scharnierdata en de voornaamste thema's daarin. Waar het leerboek de leidraad is, herhalen de leerlingen het volledige referentiekader van tijd, ruimte en socialiteit. Positief daarbij zijn de situering van Europa binnen de toenmalige wereldbeschavingen en de aandacht voor continuïteit en discontinuïteit van kenmerkende feiten en ontwikkelingen.

In de studie van de middeleeuwen, de nieuwe tijd en de aanvangsfase van de nieuwste tijd komen de historische inhouden die het leerplan voorschrijft, voldoende aan bod. De domeinen van de socialiteit zijn daarin proportioneel vertegenwoordigd. De leerlingen maken ook kennis met niet-westerse samenlevingen. Het aanbod van uitbreidingsleerstof of van soms minder relevante historische feiten in meerdere lesgroepen gaat ten koste van de leerplangerichtheid waarmee de basisleerstof bestudeerd wordt. Er is voldoende aandacht voor de opbouw van het begrippenkader. De leerlingen leren de historische gegevens voldoende situeren in tijd, ruimte en socialiteit.

De ontwikkeling van historisch inzicht bij de leerlingen gebeurt niet overal voldoende uitgesproken. In de meeste lesgroepen komt dit te impliciet aan bod in het historisch verhaal dat vooral de leraar aanbrengt. De leerlingen leren er onvoldoende actief inzichten verwerven in onder meer continuïteit en discontinuïteit, in relaties tussen historische feiten of tussen de domeinen van de socialiteit. Dat voor enkele thema's een langere termijnontwikkeling wordt geschetst, is dan weer positief. Verschillend per leraar worden de historische thema's voldoende of onvoldoende uitgesproken geactualiseerd.

Het aanbod van bronnenanalyse varieert per leraar. Enerzijds gebeurt deze volgens het leerboek geïntegreerd en ondersteunend voor de samenstelling, de verklaring en de duiding van de leerinhouden. Anderzijds gebeurt deze te centraal aangestuurd ter illustratie of verklaring van het historisch verhaal. De enkele opdrachten van bronnenanalyse die de leerlingen uitvoeren, zijn onvoldoende geïntegreerd in de constructie en de duiding van de leerinhouden in de leerlingencursus.

Het beheersingsniveau van de bronnenanalyse voldoet niet in de meeste lesgroepen. Het blijft veeleer beperkt tot het beschrijvende en structurerende niveau zoals informatie uit bronnen halen en leerteksten schematiseren. Er zijn zelden of nooit toepassingen van de historische kritiek of van historisch speur- en denkwerk. Daardoor verwerven de leerlingen onvoldoende de vaardigheden met betrekking tot de historische methode: zoek- en verwerkingsopdrachten, historisch-kritische bronnenanalyse en rapportering (zie doelstellingen 33-37 en 69-74).

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De meerderheid van de lessen vindt plaats in leslokalen waar de vereiste uitrusting en leermiddelen niet (onmiddellijk) voorhanden zijn. Dit maakt aanschouwelijk onderwijs, de projectie en de analyse van audiovisuele of andere bronnen en het gebruik van het internet voor informatieverwerking en -verwerking zo goed als onmogelijk. De leerlingen maken zelden of nooit gebruik van ICT voor zoek-, verwerkings- en rapporteringsopdrachten.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie bestaat uit dagelijks werk en examens. Het dagelijks werk is samengesteld uit taken en toetsen. De evaluatiepraktijk sluit onmiddellijk bij het onderwijsproces aan. De vraagstelling in taken, toetsen en examens is over het algemeen onvoldoende op de leerplandoelstellingen afgestemd. De meerderheid van de leerlingen behaalt voldoende studieresultaten.

In de lesgroepen waar een leerboek gebruikt wordt, is ook de evaluatie op de inhouden en de opdrachten van het leerwerkboek geïnspireerd. Ze peilt geproportioneerd naar kennis, inzicht en vaardigheden. Er zijn ook enkele toepassingen van de historische kritiek, die weliswaar onvoldoende geïntegreerd worden in de opbouw en de interpretatie van de historische feiten. In de andere lesgroepen is de evaluatie te overwegend reproductie- en kennisgericht. De meeste vragen in de toetsen en de examens peilen naar de kennis van feiten, begrippen, kenmerken en verklaringen. Inzichtelijke verbanden worden vooral kennisgericht ondervraagd via de reproductie van in de lessen opgemaakte schema's.

De evaluatie van historische vaardigheden bereikt niet het vereiste beheersingsniveau. In heel wat vragen zijn de bronnen er enkel ter herkenning en kunnen de leerlingen ook zonder de bron te analyseren de vraag kennisgericht beantwoorden (vanuit de informatie in de cursus). Verschillend per leraar komen relevante vragen met betrekking tot de historische kritiek enkele keren of nooit voor. Gezien er weinig of geen toepassingen zijn van historisch speur- en denkwerk of historische methode, zijn dergelijke doelstellingen evenmin voorwerp van evaluatie.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De aanpak van de leerbegeleiding verloopt niet op grond van leerlijnen of -strategieën. Er zijn wel werkafspraken en leertips die vooral betrekking hebben op algemene school- en leerattitudes. Verder ondersteunt de methodiek van de leerlingencursus of het leerwerkboek het leren van de leerlingen. Verschillend per leraar komen onvoldoende tot voldoende activerende werkvormen voor die het (begeleid) zelfstandig en probleemoplossend leren stimuleren. Dat de meeste lessen in onvoldoende uitgeruste leslokalen plaatsvinden, bevordert het actief leren allerminst.

Bij oefeningen en evaluatieopdrachten krijgen de leerlingen voldoende instructies en informatie over wat ze moeten kennen en kunnen. Er is voldoende feedback op de leeractiviteiten en -prestaties van de leerlingen. Bij tegenvallende resultaten stellen de leraren zich beschikbaar op voor remediërende gesprekken of extra opdrachten. Toch wordt op dit vlak nog te veel gerekend op de vraag en het initiatief van de leerling zelf. In geval van specifieke leerproblemen zijn er onvoldoende structurele afspraken voor individuele begeleiding en eventuele toepassing van sticordmaatregelen.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Het collegiaal overleg focust hoofdzakelijk op organisatorische en inhoudelijke afspraken. De pedagogisch-didactische visie en aanpak in de vakgroep vertonen weinig samenhang. Er is nog geen leerlijn afgesproken met planning van de leerinhouden en de didactische aanpak afgestemd op een evenwichtig aanbod van alle leerplandoelstellingen op het vereiste beheersingsniveau.

De deelname aan vakinhoudelijke en algemeen pedagogische nascholing verschilt per leraar. Daarbij gaan leraren nog te veel uit van het beschikbare aanbod en onvoldoende van reële behoeften of noden, zoals de integratie van historische vaardigheden (met ICT-toepassingen) en de validiteit van de evaluatie. De mate waarin gevolg gegeven wordt aan de instructies of de impulsen van het schoolbeleid om de kwaliteit van het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk te verbeteren, verschilt per leraar.

3.1.1.6 Geschiedenis in tso derde graad (leerplan 2014/018)

Voldoet

De meeste leerplandoelstellingen komen aan bod in de studie van de historische samenlevingen. De afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen voldoet nipt.

Onderwijsaanbod	In het onderwijsproces komen de meest kenmerkende ontwikkelingen, probleemvelden en breuklijnen van de 19de en de 20ste eeuw voldoende aan bod. Daarin is het culturele domein weliswaar ondervertegenwoordigd.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	De manier waarop de historische thema's uitgewerkt zijn, sluit voldoende bij de leerplandoelstellingen aan. Ze worden in het historisch referentiekader gesitueerd. De bespreking gebeurt aan de hand van de meest kenmerkende historische feiten. Deze is voldoende gericht op de ontwikkeling van historisch inzicht en kritische zin. Positief is dat voor verschillende thema's vertrokken wordt vanuit een probleemstelling. Aan de hand van verschillende historische probleemvelden en ontwikkelingen verwerven de leerlingen ook inzicht in de impact van ideologieën en wereldbeschouwingen op de samenlevingen. In enkele thema's gaat uitgesproken aandacht naar de wisselwerking tussen domeinen van de socialiteit. De historische begrippen worden doorgaans voldoende in hun specifieke context toegelicht, maar de leerlingen leren deze onvoldoende in een bredere context toepassen (zie evaluatie). De geregelde actualisering of historisering is inhoudelijk relevant en gebeurt voldoende in het teken van historisch inzicht. De bespreking van de historische inhouden gebeurt voldoende aan de hand van bronnenanalyse. Deze is ondersteunend voor de samenstelling, de verklaring en de duiding van de leerinhouden. Via activerende werkvormen, waaronder ook zelfstandig werk en groepswerk, leren de leerlingen voldoende vaardigheden om informatie uit verschillende soorten bronnen te halen en deze te interpreteren. Dat daarbij geregeld cartoons geanalyseerd worden, bevordert bij de leerlingen het inzicht in interpretaties en standpunten ten aanzien van historische feiten of probleemvelden. Het beheersingsniveau van de historische vaardigheden bij de leerlingen is voor verbetering vatbaar. De analyse is meestal gericht op kritische interpretatie van de inhoud van de bron en zelden op de toepassing van historisch-kritiek op de aard en de oorsprong van de bron. De enkele opdrachten van informatieverwerving en -verwerking (bijvoorbeeld de actualiteitsopdracht) zijn niet volledig afgestemd op de doelstellingen met betrekking tot de historische methode (zie doelstellingen 47 - 53).

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De lessen vinden plaats in een leslokaal waar de vereiste uitrusting en leermiddelen niet onmiddellijk voorhanden zijn. Er is een PC met internetaansluiting, maar voor de projectie van beeldbronnen moet de beamer gereserveerd worden. In de praktijk leidt dit tot een onvoldoende geïntegreerd en permanent gebruik van digitale informatiebronnen. Er zijn wel historische atlanten en ander documentatiemateriaal beschikbaar. De leerlingen maken in de school zelden gebruik van ICT voor zoek-, verwerkings- en rapporteringsopdrachten. Dergelijke opdrachten gebeuren hoofdzakelijk in de vorm van huiswerk. Daartoe worden voor de leerlingen digitale beeldbronnen beschikbaar gesteld op het digitaal platform van de school.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie bestaat uit dagelijks werk en examens. Het dagelijks werk is samengesteld uit taken en toetsen. De evaluatiepraktijk sluit onmiddellijk bij het onderwijsleerproces aan. De grote meerderheid van de leerlingen behaalt voldoende studieresultaten. De afstemming op de leerplandoelstellingen voldoet voor de taken en de toetsen. De leerlingen krijgen geregeld evaluatieopdrachten waarin verschillende informatiebronnen (tekst- en beeldbronnen, historische kaarten) geanalyseerd moeten worden in functie van de samenstelling, de verklaring of de inzichtelijke duiding van historische inhoud of probleemstellingen binnen het onderwijsaanbod. Daarnaast peilt ook de actualiteitsopdracht in beide leerjaren naar vaardigheden met betrekking tot informatieverwerking en -verwerking. Het beheersingsniveau van deze opdracht is voor verbetering vatbaar (zie onderwijsaanbod). In de toetsen overwegen vragen gericht op de reproductie van historische kennis en inzicht, maar ook vragen met betrekking tot situering in tijd, ruimte en socialiteit en bronnenanalyse komen voor. De ondervraagde inhoud is relevant en representatief voor de geziene leerstof. De vraagstelling in de examens stemt overeen met deze in de oefeningen in het onderwijsaanbod en in de taken en toetsen. Dit maakt de evaluatie representatief en herkenbaar, maar tegelijk ook te veel gericht op reproductie van kennis, inzicht en vaardigheden. Dat in de meeste vragen mogelijke antwoorden uitgeschreven staan, waarbij de correcte aangevinkt moeten worden, verlaagt het beheersingsniveau en de objectiviteit (betrouwbaarheid) van de evaluatie. De vraagstelling zet de leerlingen er onvoldoende toe aan zelf verklaringen, historische inzichten, redeneringen of interpretaties te formuleren. In de meerkeuze- of juist-/foutvragen worden de leerlingen zelden gevraagd hun keuze te motiveren. Een dergelijke vraagstelling is allerm minst bevorderend voor het actief taalgebruik van de leerlingen. Begrippenverklaring wordt onvoldoende binnen context ondervraagd.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De aanpak van de leerbegeleiding verloopt niet op grond van leerlijnen of -strategieën. Er zijn wel werkafspraken en leertips die vooral betrekking hebben op algemene school- en leerattitudes. Verder ondersteunt de methodiek van de leerlingencursus het leren van de leerlingen. Er zijn verschillende activerende werkvormen die het (begeleid) zelfstandig en probleemoplossend leren stimuleren. Dat in de lessen niet permanent van multimedia en visualisering gebruikgemaakt kan worden, belemmert het (inter)actief leren. Het plaatsen van beeldbronnen op smartschool is een alternatief dat weliswaar heel wat bronnenanalyse verhuist naar huiswerk.

Bij oefeningen en evaluatieopdrachten krijgen de leerlingen voldoende instructies en informatie over wat ze moeten kennen en kunnen. Er is voldoende feedback op de leeractiviteiten en -prestaties van de leerlingen. Bij tegenvallende resultaten zijn er remediërende gesprekken of extra opdrachten. In geval van specifieke leerproblemen zijn er onvoldoende structurele afspraken voor individuele begeleiding en eventuele toepassing van sticordmaatregelen.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Het collegiaal overleg focust hoofdzakelijk op organisatorische en inhoudelijke afspraken. De pedagogisch-didactische visie en aanpak in de vakgroep vertonen weinig samenhang. Er is nog geen leerlijn afgesproken met planning van de leerinhouden en de didactische aanpak afgestemd op een evenwichtig aanbod van alle leerplandoelstellingen op het vereiste beheersingsniveau.

De deelname aan vakinhoudelijke en algemeen pedagogische nascholing verschilt per leraar. Daarbij gaan leraren nog te veel uit van het beschikbare aanbod en onvoldoende van reële behoeften of noden, zoals de integratie van historische vaardigheden (met ICT-toepassingen) en de validiteit van de evaluatie. De mate waarin gevolg gegeven wordt aan de instructies of de impulsen van het schoolbeleid om de kwaliteit van het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk te verbeteren, verschilt per leraar.

3.1.1.7 Frans in tso derde graad in de studierichtingen Biotechnische wetenschappen, Dier- en landbouwtechnische wetenschappen, Natuur- en groentechnische wetenschappen, Planttechnische wetenschappen (leerplan 2014/020)

Voldoet

Het onderwijsaanbod is voldoende gericht op het verwerven van functionele taalvaardigheid. De leerbegeleiding ondersteunt het leerproces. De uitrusting voldoet. De evaluatie is globaal voldoende representatief voor de leerplandoelen en biedt de mogelijkheid om het studiepeil van de leerlingen te beoordelen. De meerderheid van de leerlingen behaalt voldoende resultaten.

Onderwijsaanbod De leerlingen leren mondeling en schriftelijk communiceren in zinvolle contexten. Algemeen gebruiken de leraren het Frans als communicatietaal tijdens de lessen, wat ondersteunend werkt voor de taalvaardigheidsontwikkeling.
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De woordenschat en de grammatica worden aangebracht en ingeoeft in samenhang met de vaardigheden. De leerplandoelen voor luisteren en lezen worden in voldoende mate aangeboden. De moeilijkheidsgraad van de teksten en de vraagstelling stemmen overeen met het vereiste niveau. De meeste tekstsoorten komen aan bod. De leerlingen komen evenwel minder in contact met prescriptieve en artistiek-literaire teksten. Om de ontwikkeling van de leesvaardigheid te stimuleren, hebben de leerlingen een abonnement op een didactisch tijdschrift. De tijdschriften worden echter beperkt gebruikt. De leerlingen krijgen genoeg kansen om de mondelinge interactie en de spreekvaardigheid te oefenen tijdens de lessen. De schrijfvaardigheid voldoet niet. Het aantal oefeningen die de leerlingen maken tijdens het schooljaar, is in sommige lesgroepen erg beperkt. Er gaat ook te weinig aandacht naar het schrijfproces. De opdrachten die de leerlingen uitvoeren, worden niet altijd verbeterd waardoor er ook geen zinvolle feedback kan worden gegeven en de leerlingen niet leren uit de fouten.

De leerlingen oefenen de leerstrategieën voor lezen, luisteren, spreken en schrijven. Ze reflecteren over de taal. Zowel voor de receptieve als voor de productieve vaardigheden wordt er echter beperkt gereflecteerd over de kenmerken van tekstsoorten, de tekstopbouw en de genreconventies. Ook het raadplegen van naslagwerken komt weinig aan bod. De leerlingen krijgen voldoende de kans om ondersteunende attitudes voor het leren van de taal te verwerven, maar er wordt nog niet gericht (bijvoorbeeld via zelfevaluatie) over gereflecteerd. Deze aspecten van de instructie zijn voor verbetering vatbaar.

Evaluatiepraktijk De evaluatiepraktijk is gebaseerd op een combinatie van opdrachten en toetsen voor het dagelijks werk en twee examens per schooljaar. De vakgroep hanteert een verhouding van 40 % voor het dagelijks werk en 60 % voor de examens in de studierichting Biotechnische wetenschappen en van 50 % voor dagelijks werk en 50 % voor de examens in de andere studierichtingen. De verdeling van de punten voor de examens werd afgesproken in de vakgroep en weerspiegelt globaal het communicatieve karakter van het leerplan. Voor het dagelijks werk zijn er geen afspraken en is er geen verdeelsleutel bepaald. Hierdoor komt het gewicht van de punten iets te sterk op de kenniscomponent te liggen.
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk biedt voldoende de mogelijkheid om het studiepeil na te gaan. De bevraging van de kenniscomponent gebeurt functioneel in beperkte of ruime communicatieve contexten. De meeste taaltaken vervat in de leerplandoelstellingen, worden geëvalueerd. De evaluatie bij examens is evenwichtig verdeeld over de verschillende leerplancomponenten. Voor het dagelijks werk worden sommige vaardigheden minder frequent beoordeeld. Dit is te wijten aan een onvoldoende planning van de evaluatiepraktijk. De vakgroep is nog op zoek naar een geschikte manier om de vakattitudes te beoordelen. Op dit ogenblik is de praktijk hier niet gelijkgericht.

De evaluatie is over het algemeen transparant. De leerlingen weten wat ze moeten kennen en kunnen. Meestal krijgen ze leerstofoverzichten en duidelijke uitleg over de wijze waarop ze bevraagd zullen worden. Op examens en toetsen wordt de puntenverdeling vermeld bij de vragen. De beoordeling van de productieve vaardigheden is niet gebaseerd op duidelijke criteria. Er is geen schriftelijke neerslag van de beoordeling van de spreek- en gespreksvaardigheid. De school kan dus geen verantwoording afleggen voor de evaluatie van deze vaardigheden.

De meerderheid van de leerlingen slaagt op jaarbasis. Het studiepeil voldoet maar moet verder bewaakt worden.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Een aantal preventieve maatregelen ondersteunen het leerproces. De leraren zijn sterk betrokken bij de leerlingen en dragen zorg voor hun welbevinden. De leerlingen worden aangemoedigd tot participatie. Er worden verder duidelijke afspraken gemaakt en er is aandacht voor het plannen via de agenda en de leerstofoverzichten. De leerlingen krijgen herhalingsoefeningen met verbeterersleutels naar aanleiding van de examens. Toetsen en taken geven aanleiding tot gerichte feedback door middel van klassikale en/of individuele bespreking.

Er zijn een aantal aspecten voor verbetering vatbaar. De lessen worden weinig visueel ondersteund. De leraren hanteren vooral het onderwijsleergesprek als didactische werkvorm. Het begeleid zelfstandig werken en leren komt beperkt aan bod. De vakgroep heeft hierover geen afspraken gemaakt. Ook de binnenklasdifferentiatie heeft nog weinig ingang gevonden. Ten slotte verbeteren de leerlingen niet altijd de fouten van taken en toetsen, waardoor er leerkansen gemist worden.

De leraren nemen in het algemeen de verantwoordelijkheid op voor het bijwerken van leerlingen naar aanleiding van zwakke resultaten. Toch is de remediëring soms te vrijblijvend. De leraren houden bij welke leerlingen remediëring volgen, maar deze informatie wordt nog niet gestructureerd gebruikt om de effecten van de initiatieven in kaart te brengen.

Algemeen is het rendement van de lessen Frans matig. De leraren vinden niet altijd de juiste balans tussen de zorg voor de leerlingen en het werken naar een goed studiepeil. Ze hanteren soms een te laag verwachtingspatroon. Het klasmanagement is in sommige lesgroepen voor verbetering vatbaar.

Rapporteringspraktijk <i>Transparantie</i> <i>Leerondersteunend</i>	De school besteedt heel wat aandacht aan het informeren van de leerlingen en de ouders over de leerprestaties door middel van de rapporten en de oudercontacten. De rapportcommentaren zijn aanmoedigend en ze bevatten ook leraarafhankelijk een duiding van de tekorten en voorstellen voor remediëring.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De infrastructuur en uitrusting voldoen. Er zijn voldoende projectiemogelijkheden. In de vaklokalen is er ook decoratie met verwijzing naar de Franstalige cultuur en zijn er didactische posters. ICT wordt beperkt geïntegreerd in het leerproces. De visuele ondersteuning van de lessen is voor verbetering vatbaar. De leerlingen worden verwezen naar didactische websites om extra oefeningen te maken. Ze voeren ook een aantal zoekopdrachten uit. De computerlokalen zijn beperkt beschikbaar.
Deskundigheidsbevordering <i>Overleg</i> <i>Vorming</i>	Hoewel de vakgroepleden regelmatig informeel overleggen, is de vakwerking nog te weinig een hefboom voor systematische kwaliteitsverbetering. Er wordt slechts een beperkt aantal afspraken gemaakt onder meer over de evaluatiepraktijk en de uitstappen. De vakgroepleden volgen een aantal nascholingen.

3.1.1.8 Wiskunde in tso tweede graad in de studierichting Plant-, dier- en milieutechnieken (leerplan 2007/038)

Voldoet niet

De evaluatie toont niet aan dat de leerlingen de eindtermen en leerplandoelstellingen in voldoende mate bereiken. Het aanbod en de evaluatie zijn onvolledig en onevenwichtig. De leerbegeleiding ondersteunt de leerplanrealisatie onvoldoende doeltreffend.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Volgende onderwerpen komen niet of ruim onvoldoende of niet in alle klasgroepen aan bod: constante functies (leerplandoelstelling eerste leerjaar 1.6.6), voorschrift van een eerstegraadsfunctie bepalen vanuit een tabel of een grafiek (leerplandoelstelling eerste leerjaar 1.6.9), de vergelijking van een rechte in de vorm $ux + vy + w = 0$ (leerplandoelstellingen eerste leerjaar 1.7.5 en 1.7.7), sinus, cosinus en tangens van een scherpe hoek (leerplandoelstelling eerste leerjaar 2.2.4, eindterm 26). Ook gaat er geen of ruim onvoldoende aandacht naar toepassingen, in het bijzonder naar problemen die aanleiding geven tot een eerstegraadsfunctie (leerplandoelstelling eerste leerjaar 1.6.7), het onderscheid tussen een wiskundige en een empirische functie (leerplandoelstelling tweede leerjaar 1.2.1), het gebruik van de stelling van Pythagoras bij constructies (leerplandoelstelling eerste leerjaar 2.2.3), problemen uit de reële wereld oplossen met behulp van goniometrische getallen en met de stelling van Pythagoras (leerplandoelstelling eerste leerjaar 2.2.8, eindterm 26) en het belang van de representativiteit van een steekproef uitleggen (leerplandoelstelling tweede leerjaar 3.1.1). De inhouden worden onvoldoende ingebed in realistische contexten en in de leefwereld van de leerlingen. Daardoor geven de leraren onvoldoende stimulansen opdat de leerlingen waardering leren opbrengen voor wiskunde door confrontatie met culturele, historische en wetenschappelijke aspecten van het vak (eindterm 11).
---	--

De leraren besteden nagenoeg geen aandacht aan het gebruik van ICT om wiskundige informatie te verwerken, te berekenen of om wiskundige problemen te onderzoeken (eindterm 5).

De overige inhoudelijke doelstellingen komen met voldoende diepgang en evenwichtig aan bod. De leraren bereiden de lessen grondig voor. Zij ondersteunen het aanbod met kwaliteitsvolle schooleigen leermiddelen.

De leerlingen krijgen te weinig oefenkansen om de leerinhouden zelfstandig te ontdekken en verwerken. Daardoor streven de leraren volgende attitudedoelen onvoldoende na: zelfregulatie ontwikkelen, zelfvertrouwen ontwikkelen door succeservaringen bij het oplossen van problemen, zelfstandigheid en doorzettingsvermogen ontwikkelen en de gerichtheid op samenwerking vergroten (eindtermen 7 tot 10). De leerlingen passen onvoldoende probleemoplossende vaardigheden toe (eindterm 2).

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Dankzij recente verbeteringsinitiatieven voldoen de meeste klaslokalen aan de minimale materiële vereisten in het leerplan. In een aantal lokalen ontbreekt een computer en een beamer. De computerlokalen zijn onvoldoende beschikbaar om tot een volwaardige ICT-integratie in de wiskundelessen te komen. De leerlingen bereiken de ICT-verwachtingen in het leerplan daardoor niet.

Sommige leraren kiezen voor een efficiënte combinatie van digitale projectie en (wit)bord. Sommige leraren maken zinvol gebruik van de elektronische leeromgeving om de leerbegeleiding te ondersteunen.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De hiaten in het aanbod zetten zich door in de evaluatie. Het vormt voor de leraren bovendien nog een werkpunt om alle leerplancomponenten evenwichtig te evalueren. Onzuiverheden bij het gebruik van symbolen of vakterminologie bedreigen de validiteit van de evaluatie. Ook het van jaar tot jaar kopiëren van examens en het gebruik van dezelfde examens op verschillende tijdstippen binnen een examenperiode zetten de validiteit onder druk.

De examens en toetsen zijn representatief voor wat er in de klas gebeurt. De vragen zijn helder geformuleerd. Het beheersingsniveau is leerplangericht. De evaluatie is transparant. De examens en toetsen hebben een billijke lengte. De leraren bevragen alle vakgebonden vaardigheden (tekenvaardigheid, denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheid, wiskundige taalvaardigheid, rekenvaardigheid), maar te vaak ligt de klemtoon op rekenvaardigheid. Nagenoeg gemeenschappelijke examens in parallelklassen bevorderen de gelijkgerichtheid.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De studieresultaten tonen aan dat een grote groep leerlingen de leerplandoelstellingen en eindtermen onvoldoende bereikt. Door eerder zelden gebruik te maken van realistische contexten of van differentiërende, activerende en coöperatieve werkvormen, laten de leraren kansen liggen om de motivatie, de leerwinst en de taalverwerving bij de leerlingen te verhogen. Het blijft voor de leraren een uitdaging om de betrokkenheid en het engagement bij alle leerlingen te stimuleren en te benutten. De vakgroep laat de preventieve leerbegeleiding over aan de professionaliteit van de individuele leraar. Hierdoor bestaan leraargebonden verschillen en zijn er goede praktijken die de vakgroep niet multipliceert.

De leraren slagen er nog onvoldoende in om remediëringsoefeningen op maat van de leerling aan te bieden en om de curatieve leerbegeleiding te koppelen aan de evaluatie.

De lessen verlopen rustig en volgens transparante afspraken. De leraren besteden aandacht aan het gebruik van wiskundetaal, zowel in woorden als in symbolen; de leerlingen beschikken over een verklarende symbolenlijst. De leraren bieden stappenplannen en leerstrategieën aan. Ze staan actief en enthousiast voor de klas. De communicatie met de leerlingen is veelal stimulerend. Zo creëren de leraren een veilige leeromgeving. Tijdens de middagpauze kunnen de leerlingen in groepjes bij de leraren terecht voor een extra woordje uitleg.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Het collegiaal overleg heeft slechts een minieme impact op de lespraktijk en op de kwaliteitsbewaking van de leerplanrealisatie. De lage leerlingenresultaten vormen zelden aanleiding tot reflectie over de eigen pedagogisch-didactische aanpak. Dit gebrek aan responsiviteit gaat hand in hand met een nagenoeg verwaarloosbare vakdidactische professionaliseringspraktijk.

3.1.1.9 Wiskunde in tso derde graad in de studierichtingen Dier- en landbouwtechnische wetenschappen en Planttechnische wetenschappen (leerplan 2005/069)

Voldoet niet

Het aanbod en de evaluatie zijn onvolledig. De evaluatie toont niet aan dat de leerlingen de eindtermen en leerplandoelstellingen in voldoende mate bereiken. De leerbegeleiding ondersteunt de leerplanrealisatie onvoldoende doeltreffend.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leerplancomponent in verband met de grafische benadering van reële functies komt ruim onvoldoende aan bod. De leraren besteden nagenoeg geen aandacht aan het functioneel gebruik van ICT bij het oplossen van problemen (eindterm 3). De inhouden worden onvoldoende ingebed in realistische contexten en in de leefwereld van de leerlingen. Daardoor gaat onvoldoende aandacht naar het gebruik van wiskunde in andere vakgebieden en in de maatschappij (eindterm 7).

De overige leerplandoelstellingen worden evenwichtig en met voldoende diepgang aangeboden. De leraren bereiden de lessen grondig voor. Zij ondersteunen het aanbod met kwaliteitsvolle schooleigen leermiddelen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Dankzij recente verbeteringsinitiatieven voldoen de meeste klaslokalen aan de minimale materiële vereisten in het leerplan. In een aantal lokalen ontbreken een computer en een beamer. De computerlokalen zijn onvoldoende beschikbaar om tot een volwaardige ICT-integratie in de wiskundelessen te komen. De leerlingen bereiken de ICT-verwachtingen in het leerplan daardoor niet.

Sommige leraren kiezen voor een efficiënte combinatie van digitale projectie en (wit)bord. Sommige leraren maken zinvol gebruik van de elektronische leeromgeving om de leerbegeleiding te ondersteunen.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De hiaten in het aanbod zetten zich door in de evaluatie. Het van jaar tot jaar kopiëren van examens zet de validiteit van de evaluatie onder druk. Door het ontbreken van de puntenverdeling is de summatieve evaluatie onvoldoende transparant.

De examens en toetsen zijn representatief voor wat er in de klas gebeurt. De vragen zijn helder geformuleerd. Het beheersingsniveau is leerplangericht. De examens en toetsen hebben een billijke lengte.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De studieresultaten tonen aan dat een grote groep leerlingen de leerplandoelstellingen en eindtermen onvoldoende bereikt. Door eerder zelden gebruik te maken van realistische contexten of van differentiërende, activerende en coöperatieve werkvormen, laten de leraren kansen liggen om de motivatie, de leerwinst en de taalverwerving bij de leerlingen te verhogen. Het blijft voor de leraren een uitdaging om de betrokkenheid en het engagement bij alle leerlingen te stimuleren en te benutten. De vakgroep laat de preventieve leerbegeleiding over aan de professionaliteit van de individuele leraar. Hierdoor bestaan leraargebonden verschillen en zijn er goede praktijken die de vakgroep niet multipliceert.

De leraren slagen er nog onvoldoende in om remediëringsoefeningen op maat van de leerling aan te bieden en om de curatieve leerbegeleiding te koppelen aan de evaluatie.

De lessen verlopen rustig en volgens transparante afspraken. De leraren besteden aandacht aan het gebruik van wiskundetaal, zowel in woorden als in symbolen; de leerlingen beschikken over een verklarende symbolenlijst. De leraren bieden stappenplannen en leerstrategieën aan. Ze staan actief en enthousiast voor de klas. De communicatie met de leerlingen is veelal stimulerend. Zo creëren de leraren een veilige leeromgeving. Tijdens de middagpauze kunnen de leerlingen in groepjes bij de leraren terecht voor een extra woordje uitleg.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Het collegiaal overleg heeft slechts een minieme impact op de lespraktijk en op de kwaliteitsbewaking van de leerplanrealisatie. De lage leerlingenresultaten vormen zelden aanleiding tot reflectie over de eigen pedagogisch-didactische aanpak. Dit gebrek aan responsiviteit gaat hand in hand met een nagenoeg verwaarloosbare vakdidactische professionaliseringspraktijk

3.1.1.10 Wiskunde in tso derde graad in de studierichting Natuur- en groentechnische wetenschappen (leerplan 2005/069)

Voldoet

Nagenoeg alle leerplandoelstellingen komen met voldoende diepgang aan bod. De evaluatie toont aan dat de leerlingen de eindtermen en leerplandoelstellingen in voldoende mate bereiken.

Onderwijsaanbod De leraren bieden nagenoeg alle leerplandoelstellingen evenwichtig en op een leerplangericht beheersingsniveau aan. De leraren bereiden de lessen grondig voor. Zij ondersteunen het aanbod met kwaliteitsvolle schooleigen leermiddelen.

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De school richt een extra wekelijkse lestijd wiskunde in. De leraren bewaken de verhouding tussen de basisdoelen en de uitbreidingsdoelen. Het ontbreekt de school aan een duidelijke visie op de doelen en bijgevolg ook op de inhoud van de bijkomende lestijd.

Behalve bij het onderwerp statistiek spenderen de leraren slechts beperkte aandacht aan het functioneel gebruik van ICT bij het oplossen van problemen (eindterm 3).

Uitrusting Dankzij recente verbeteringsinitiatieven voldoen de meeste klaslokalen aan de minimale materiële vereisten in het leerplan. In een aantal lokalen ontbreekt een computer en een beamer. De computerlokalen zijn onvoldoende beschikbaar om een volwaardige ICT-integratie in de wiskundelessen te stimuleren. De leerlingen bereiken de ICT-verwachtingen in het leerplan daardoor nipt.

ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Sommige leraren kiezen voor een efficiënte combinatie van digitale projectie en (wit)bord. Sommige leraren maken zinvol gebruik van de elektronische leeromgeving om de leerbegeleiding te ondersteunen.

Evaluatiepraktijk De examens en toetsen zijn representatief voor wat er in de klas gebeurt. De vragen zijn helder geformuleerd. Het beheersingsniveau is leerplangericht. De examens en toetsen hebben een billijke lengte. De evaluatie is voldoende transparant. Het onderdeel statistiek evalueren de leraren met een authentiek examen waarbij de leerlingen intensief gebruikmaken van software.

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

Het van jaar tot jaar kopiëren van examens bedreigt de validiteit van de evaluatie.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De lessen verlopen rustig en volgens transparante afspraken. De leraren besteden aandacht aan het gebruik van wiskundetaal, zowel in woorden als in symbolen; de leerlingen beschikken over een verklarende symbolenlijst. De leraren bieden stappenplannen en leerstrategieën aan. Ze staan actief en enthousiast voor de klas. De communicatie met de leerlingen is veelal stimulerend. Zo creëren de leraren een veilige leeromgeving. Tijdens de middagpauze kunnen de leerlingen in groepjes bij de leraren terecht voor een extra woordje uitleg.

Door eerder zelden gebruik te maken van realistische contexten of van differentiërende, activerende en coöperatieve werkvormen, laten de leraren kansen liggen om de motivatie, de leerwinst en de taalverwerving bij de leerlingen te verhogen. Het blijft voor de leraren een uitdaging om de betrokkenheid en het engagement bij alle leerlingen te stimuleren en te benutten. De leraren slagen er nog onvoldoende in om remediëringsoefeningen op maat van de leerling aan te bieden en om de curatieve leerbegeleiding te koppelen aan de evaluatie.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Het collegiaal overleg heeft slechts een minieme impact op de lespraktijk en op de kwaliteitsbewaking van de leerplanrealisatie. Lage leerlingresultaten vormen zelden aanleiding tot reflectie over de eigen pedagogisch-didactische aanpak. Dit gebrek aan responsiviteit gaat hand in hand met een nagenoeg verwaarloosbare vakdidactische professionaliseringspraktijk.

3.1.1.11 Fysica en toegepaste fysica in tso tweede graad in de studierichting Biotechnische wetenschappen (leerplannen 2012/020, 2013/008 en 2015/020)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden voldoende gerealiseerd. Het aanbod en de evaluatie zijn dit schooljaar voldoende bijgestuurd.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

In het eerste leerjaar van de tweede graad is er vanaf dit schooljaar een nieuw leerplan geldig, waarin de vakken fysica en toegepaste fysica als één geheel worden aangeboden. De leraren boden ook met de vorige leerplannen de vakken als één geheel aan. Dat was positief qua samenhang, maar de meerwaarde van het vak toegepaste fysica was gering. Er waren onvoldoende verdiepende opdrachten, leerlingenproeven en toepassingen gericht op een beter inzicht in de leerinhouden. De bijstellingen in het aanbod van dit schooljaar zorgen voor een beter beheersingsniveau.

De verschillende onderwerpen waarrond de leerplandoelstellingen zijn geclusterd komen dit schooljaar beter aan bod. Zo is er meer aandacht voor het deeltjesmodel, de samenhang van de gaswetten, optica leerlingenproeven en verdiepende opdrachten en toepassingen bij druk en fase-overgangen. Blijvend probleem is de te grote aandacht via contextloze oefeningen voor de leerplandoelstellingen bij het SI-eenhedenstelsel.

De leerlingen voerden vorig schooljaar te weinig leerlingenproeven uit en maakten te weinig informatieopdrachten. Op die manier was er onvoldoende aandacht voor de 'wetenschappelijke vaardigheden' en 'wetenschap en samenleving'. De bijsturingen van dit schooljaar zorgen voor een meer leerplangerichte aanpak. Toch stellen er zich nog een aantal problemen. De leerlingen leren weinig onder begeleiding zelf een onderzoeksvraag en hypothese formuleren, een onderzoeksplan op te stellen en te rapporteren. Er is geen duidelijke leerlijn voor de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden en attitudes. Bij de uitwerking van informatieopdrachten staat de leerling als gebruiker van wetenschappelijke kennis onvoldoende centraal.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De lessen vinden plaats in een zeer ruim wetenschapslokaal met alle nodige voorzieningen. Er is een computer met internetaansluiting en mogelijkheid tot projectie. Het lokaal heeft een instructie- en een ruim labogedeelte. Pas vanaf dit schooljaar kan het ook verduisterd worden. Ondanks de ruime beschikbare leerplek oogt het lokaal weinig uitdagend en geeft het een slordige indruk. Er is voldoende didactisch materiaal aanwezig voor demonstratie- en leerlingenproeven, het optica demonstratiemateriaal is voor verbetering vatbaar. Een overzichtelijke inventaris is er niet. Het materiaal ligt wanordelijk verspreid in tal van kasten.

ICT beperkt zich tot projectie van ondersteunende presentaties tijdens de lessen. Het ICT-gebruik bij de leerlingen is beperkt tot het maken van informatieopdrachten. De school beschikt over een interface en sensoren zoals het leerplan vraagt. Dit materiaal wordt nog niet gebruikt tijdens de lessen fysica van de tweede graad.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

Ondanks de geïntegreerde aanpak van fysica en toegepaste fysica kregen de leerlingen voor beide vakken afzonderlijke beoordelingen. Fysica werd beoordeeld via opdrachten, toetsen en examens. Toegepaste fysica werd permanent geëvalueerd. Welke opdrachten deel uitmaakten van het rapportcijfer toegepaste fysica was voor de leerlingen niet transparant. Gezien het vernieuwde leerplan past de vakgroep dit systeem enkel nog toe in het tweede leerjaar. Voor dit schooljaar kan de vakgroep beter verantwoorden welke opdrachten de basis vormen voor het rapportcijfer toegepaste fysica.

De nadruk bij de evaluatiepraktijk ligt op het kennen van de fysische basisbegrippen bij de verschillende thema's en minder op het inzichtelijk aanwenden ervan, zoals het leerplan vraagt. Het opmaken van begrippenlijsten en de vele reproductievragen bij toetsen en examens getuigen hiervan. De vraagstelling bij toetsen en examens is weinig visueel ondersteund met figuren en weinig gevarieerd. Toepassingsvragen komen voor onder de vorm van vraagstukken. Inzichtvragen en interpreteren van grafieken komen veel minder voor.

De vakgroep gaf een eerste aanzet tot het opstellen van criteria voor de evaluatie van de leerplandoelstellingen met betrekking tot de 'wetenschappelijke vaardigheden' en 'wetenschap en samenleving'.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De lessen verlopen gestructureerd met het onderwijsleergesprek als meest gebruikte werkvorm. Er is voldoende aandacht voor demonstratieproeven. Er is een aanzet om activerende werkvormen te integreren in de lespraktijk.

Het cursusmateriaal biedt voldoende ondersteuning en benadrukt de essentie. De meerwaarde van het vak toegepaste fysica kwam tot vorig schooljaar niet tot uiting in het cursusmateriaal. Tal van aanvullingen in de cursus van dit schooljaar zorgen ervoor dat de inhoud met een grotere diepgang en op een beter beheersingsniveau zijn uitgewerkt.

Bij moeilijkheden voor het vak krijgen leerlingen extra remediëringlessen.

Deskundigheidsbevordering
Overleg

De vakgroep staat voor de uitdaging een aantal onderwijskundige thema's op te nemen bij het vakgroepoverleg. De wisselende opdrachten van de leraren doorheen de jaren verklaart deels dit gebrek aan inhoudelijk overleg. In het bijzonder voor fysica is er al jaren geen vaste titularis, zodat geen enkele leraar zich 'eigenaar' voelt van het vak.

3.1.1.12 Chemie in tso tweede graad in de studierichting Plant-, dier- en milieutechnieken (leerplannen 2004/011 en 2015/006)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen voldoende. Het aanbod en de aandacht voor de algemene doelstellingen zijn niet voldoende. De uitrusting ondersteunt de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De meeste onderwerpen die de leerplandoelstellingen clusteren, komen aan bod. Het onderwerp 'aardolieproducten' werd echter summier behandeld. De leraren trachten de leerinhouden te benaderen vanuit de leef- en leerwereld van de leerlingen of vanuit de actualiteit, zoals het leerplan voorschrijft.

Via de leerlingenproeven werken de leerlingen aan de 'wetenschappelijke vaardigheden'. Toch is er een belangrijk aandachtspunt: de aanpak van leerlingenproeven gebeurt nog te weinig in het kader van de algemene doelstellingen.

Binnen de vakgroep is dit schooljaar het gebruik van het nieuwe leerplan in het eerste leerjaar van de tweede graad onvoldoende voorbereid. Zo is onduidelijk welke keuzemodules uit het leerplan aan bod zullen komen. Voor de informatieopdracht is er geen afspraak in de vakgroep over de verdeling van de contextgebieden (duurzaamheid, cultuur en maatschappij).

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De lessen vinden plaats in een wetenschapslokaal met basisinfrastructuur. Er zijn voldoende chemische producten en glaswerk voor het uitvoeren van demonstratie- en leerlingenproeven. De opslag en etikettering van de chemische producten voldoen.

ICT beperkt zich tot de projectie van ondersteunende presentaties tijdens de lessen. Het ICT-gebruik bij de leerlingen is zeer beperkt.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie sluit meer aan bij de leerinhouden dan bij de leerplandoelstellingen. De nadruk ligt te veel op het bevragen van begrippen bij de verschillende thema's en onvoldoende op het inzichtelijk aanwenden ervan. De vele reproductievragen bij toetsen en examens getuigen hiervan.

De vakgroep gaf een eerste aanzet tot het opstellen van criteria voor de evaluatie van de leerplandoelstellingen met betrekking tot de 'wetenschappelijke vaardigheden' en 'wetenschap en samenleving'.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De lessen verlopen gestructureerd, met het onderwijsleergesprek als meest gebruikte werkvorm. Het cursusmateriaal biedt voldoende ondersteuning en benadrukt de essentie. De leerlingen krijgen bij bepaalde onderdelen ook ondersteunende presentaties, samenvattingen en schema's.

Bij moeilijkheden voor het vak krijgen de leerlingen remediëringslessen of een doorverwijzing naar de studiebegeleiding.

3.1.1.13 Plant, dier en milieu in bso tweede graad in de studierichting Plant, dier en milieu (Leerplan 2011/010 of 2011/328/1//D/H)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen voldoende. De infrastructuur en de uitrusting ondersteunen de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Het leerplan omvat twee delen, een gemeenschappelijk deel en twee keuzemodules, 'plant' en 'dier'. Het gemeenschappelijk deel bevat de drie clusters (in het leerplan soms ook componenten genoemd) 'plant', 'dier' en 'milieu' waarvan de kerncompetenties en leerplandoelstellingen gelijkwaardig en evenredig aan bod moeten komen.

Tot vorig schooljaar werd het leerplan verkaveld in verschillende vakken (plantenkennis, plantenteelt, dierenkennis, huisvesting en verzorging en milieu en bijhorende praktijkvakken). Hierdoor verliep de integratie tussen theorie en praktijk niet altijd optimaal. Sedert dit schooljaar krijgen alle leerlingen in het eerste leerjaar vier modules, 'plant', 'dier', 'milieu', en 'veiligheid en machines' geïntegreerd en in kleine groepen aangeboden. Dit zal vanaf volgend schooljaar ook doorgetrokken worden naar het tweede leerjaar. Dit is een positieve evolutie omdat het de integratie, het evenwicht en de samenhang van het aanbod bevordert.

Daarnaast kiest de school ervoor om de leerlingen voor de keuzemodules in te delen in klasgroepen dierenzorg en klasgroepen tuinbouw. In de keuzemodules worden de vaardigheidsgerichte leerplandoelstellingen verder ingeoefend met verschillende dier- of plantengroepen. De leerlingen krijgen de meeste doelstellingen aangeboden. Binnen de modules 'plant', 'dier' en 'milieu' in het eerste leerjaar is het aanbod verdeeld in verschillende thema's waarbij kennis, vaardigheden en attitudes geïntegreerd en leerplangericht aan bod komen. Het aanbod is nog niet altijd evenwichtig verdeeld. Er ontbreekt nog een duidelijke leerlijn over de verschillende groepen dieren en planten.

De praktische vaardigheden komen te repetitief en fragmentarisch aan bod. Het is niet altijd duidelijk welk beheersingsniveau de leerlingen bereiken omdat een procesmatige opbouw en eventuele differentiatie ontbreken. Hierdoor ontstaan ook overlappings binnen en tussen de modules. De vierde module 'veiligheid en machines' is nog onvoldoende uitgebouwd en weinig leerplandoelgericht. Voor deze module ontbreekt de integratie met de sector of binnen het studiegebied.

Onderwijsorganisatie
Samenstelling klasgroepen
Organisatie curriculum

De groepering van leerlingen in klassen met kleine leergroepen en de organisatie van de lesuren in blokken van twee of vier uur zijn functioneel voor de uitvoering van het geïntegreerde leerplan en compenseren het verlies aan lestijd door verplaatsingen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De leslokalen in de buurt van de praktijklocaties en de uitgebreide infrastructuur bevorderen de realisatie van de praktische leerplandoelstellingen. De school beschikt over heel wat dier- en plantensoorten die verschillende groepen vertegenwoordigen. De huisvesting van de dieren is goed en de lokalen zelf zijn goed onderhouden en voldoende geventileerd. Samen met de serres, de omringende velden en het didactisch materiaal creëert dit een leerstimulerende omgeving met tal van mogelijkheden. De leslokalen hebben niet altijd de mogelijkheid tot projectie en/of internettoegang. De leerlingen beschikken over aangepaste werkkledij en omkleedruimtes. Het beheer van het materiaal en de producten is goed georganiseerd. De school zet het aanwezige didactisch materiaal en de schooluitrusting efficiënt in met het oog op het bereiken van de leerplandoelstellingen.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

Naast examens heeft de vakgroep een systeem ontwikkeld om de praktische vaardigheden en de attitudes te evalueren. Aan de hand van praktische opdrachten worden de vaardigheden permanent getoetst wat een positieve invloed heeft op het leerproces. Tijdens de geïntegreerde themalessen in het eerste leerjaar en de praktijklessen in het tweede leerjaar is ruimte voorzien voor vakgebonden attitudebeoordeling. In de themalessen komt ook zelfevaluatie door de leerlingen aan bod maar dit wordt zelden ingevuld. De vakgroep tracht recentelijk de evaluatie te koppelen aan de kerncompetenties en de leerplandoelstellingen maar dit mist nog doelgerichtheid. De examens zijn sterk kennisgericht en bevatten soms niet relevante toepassingsvragen. In de keuzemodules geldt enkel permanente evaluatie. De praktische evaluatie is leerplandoelgericht maar het procesmatige ontbreekt nog. De leraren houden een overzicht bij per klasgroep van de aangeboden praktische vaardigheden en vakattitudes met een verwijzing naar de leerplandoelstellingen en/of de kerncompetenties. Dit maakt differentiatie mogelijk maar procesevaluatie en zicht op de progressie per leerling zijn moeilijk aantoonbaar. Duidelijke criteria en afspraken over de puntenverdeling maken de evaluatiepraktijk voldoende transparant. In het algemeen sporen de totalen met de prestaties voor de andere vakken.

Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Dit schooljaar herwerkten de betrokken leraren in gezamenlijk overleg de cursussen voor het eerste leerjaar en reflecteerden ze over de moeilijkheidsgraad. Voor de vier modules gebruiken de leraren zelf opgestelde invulcursussen ingedeeld in thema's. Ze zijn rijk geïllustreerd, integreren kennis, attitudes en vaardigheden en focussen op de leerplandoelstellingen. De theoretische lessen verlopen door middel van onderwijsleergesprekken, soms afgewisseld met actieve werkvormen. Ondersteuning met geprojecteerd bronnenmateriaal is nog niet in alle leslokalen mogelijk. De lesopbouw en het ondersteunend materiaal zijn gestructureerd en theorie en praktijk spelen op elkaar in. Het digitale platform wordt nog niet interactief benut. Op toetsen en examens weten de leerlingen wat van hen wordt verwacht. Ze krijgen voldoende feedback en er is een remediëringaanbod. De instructietaal is verzorgd. Over het algemeen verlopen de lessen rustig en in een veilig leerklimaat.
Deskundigheidsbevordering <i>Overleg</i> <i>Vorming</i>	De vakgroep heeft een leerplangerichte visie op de studierichting, bezit voldoende deskundigheid en praktijkervaring en streeft ernaar planmatig te werken. Er is gezamenlijke leerplanstudie om te komen tot een maximale onderlinge afstemming. De vakgroep reflecteert en denkt na over werk- en evaluatievormen. Een aanzienlijk deel van de samenwerking betreft ook de taakverdeling in functie van de praktische organisatie. De werking binnen de vakgroep spitst zich ook toe op de realisatie van de praktische leerplanonderdelen binnen de modules en de keuzemodules. Voor aspecten zoals de organisatie en evaluatie van praktische vaardigheden en de verdeling van de leerplandoelstellingen zoekt de vakgroep nog houvast en is er contact met de pedagogische begeleiding. Reflectie en analyse van problemen gebeuren geregeld. Het engagement en de leerbereidheid van de vakgroep is groot. De vakgroep beschikt over voldoende reflecterend vermogen om de kwaliteit van haar werking verder te verhogen.

3.1.1.14 Natuur- en groentechnische wetenschappen in tso derde graad in de studierichting Natuur- en groentechnische wetenschappen (leerplan 2011/024 of 2011/426/6//D)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. De evaluatie is valide en transparant. De school beschikt over voldoende ruimte en materiaal om de leerplandoelstellingen te realiseren. Er is voldoende aandacht voor leerbegeleiding.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	De school hanteert voor de componenten van het specifiek gedeelte interne (vak)benamingen. Zo worden de doelstellingen van het geïntegreerde leerplan verdeeld over de vakken toegepaste biologie, toegepaste chemie, toegepaste ecologie, biotoopstudie, natuur- en landschapsbeheerstechnieken, praktijk beheerstechnieken, machines en de geïntegreerde proef.
	De leerlingen krijgen de meeste leerplandoelstellingen met voldoende diepgang aangeboden. Kennis en inzicht komen op een hoog niveau aan bod maar de link met het studierichtingsprofiel en de praktische vaardigheden is niet altijd duidelijk. Er ontbreekt een duidelijke visie op de samenhang tussen de onderzochte vakken en de ondersteuning door de toegepaste wetenschappen. De leerplandoelstellingen worden te weinig samenhangend en evenwichtig aangeboden. In het tweede leerjaar van de studierichting wordt een blokstage georganiseerd. Hoewel sommige stageopdrachten een duidelijke meerwaarde bieden aan de opleiding, zijn andere niet gekaderd binnen het studierichtingsprofiel. De opdrachten voor de geïntegreerde proef kaderen in het profiel van de studierichting. Ze worden kwaliteitsvol uitgevoerd maar soms ontbreekt een praktisch gedeelte. Dit is een gemiste kans.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De school beschikt over voldoende ruimte en materiaal om de leerplandoelstellingen te realiseren. De realisatie van een groot deel van de praktische leerplandoelstellingen op het vlak van natuurbeheer zijn op de schoolterreinen mogelijk. Excursies en stages vullen de leemtes op. De meeste lokalen zijn uitgerust met een computer met internetverbinding en beamer. De school zorgt voor de financiële middelen om de leermiddelen aan te vullen. De leerlingen beschikken over aangepaste werkkledij en omkleedruimtes. Het beheer van het materiaal en de producten is goed georganiseerd. De school zet het aanwezige didactisch materiaal en de schooluitrusting efficiënt in met het oog op het bereiken van de leerplandoelstellingen.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie gaat voldoende na of de leerplandoelstellingen worden bereikt. Bijna alle leerplandoelstellingen komen effectief en evenwichtig aan bod in de evaluatie. Er wordt voldoende frequent getoetst en de toetsen vormen een goede voorbereiding op de examens. De leerlingenevaluatie gaat sterker uit van de leerinhouden dan van de leerplandoelstellingen. De opgaven peilen naar kennis, inzicht en toepassing, maar het kennisaspect overweegt. De evaluatie van de praktijklessen en de stage gebeurt permanent. Er zijn duidelijke afspraken en criteria. De puntentelling is transparant en de correctie gebeurt zorgvuldig. De evaluatie van de praktijklessen, de stage en de geïntegreerde proef is overwegend gericht op de beoordeling van (vak)attitudes en het maken van een proefschrift. De leerlingen krijgen te weinig een beoordeling van de eigenlijke praktische activiteiten.

Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Het cursusmateriaal is verzorgd, gestructureerd en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. Actuele thema's kaderen waar mogelijk de leerplandoelstellingen tijdens de lessen. Leraren stellen zelf het cursus- en studiemateriaal samen. Het cursusmateriaal van de meeste vakken speelt te weinig in op de specificiteit van de studierichting, wat het bereiken van de leerplandoelstellingen belemmert. Leraren zorgen voor remediëring en geven feedback. Een aantal uitstappen motiveert de leerlingen. Het logboek met afbeeldingen, tekeningen en teksten van verschillende organismen ondersteunt te weinig de leerlijn over de jaren heen.
Inbreuk(en) op regelgeving	Het ontbreken van een stageactiviteitenlijst: zie organisatie van de stage BVR van 17/12/2010 houdende de codificatie betreffende het secundair onderwijs", artikel 157, §6 en de omzendbrief SO/2002/09 van 16/09/2002, §7, "Leerlingenstageovereenkomst en stagereglement".

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school kent haar sterktes en tekorten op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH). Ze steunt hiervoor op de vele verplichte interne en externe controles. Daarnaast kan ze ook rekenen op de interne dienst van de scholengroep, waar een preventieadviseur niveau II de school ondersteunt en adviseert. Lokaal fungeren de twee technisch-adviseur coördinatoren (TAC) als contactpersonen veiligheid en preventie. Beide hebben een basisopleiding preventieadviseur niveau III. De immense organisatie van het veiligheidsbeleid nemen zij al jaren zo goed mogelijk bovenop hun uitgebreide takenpakket erbij.

Voor de infrastructuur en de inrichting van de zeer ruime site zaten de lange termijnvisies van de schoolleiding en de scholengroep afgelopen decennium niet op hetzelfde spoor. Dat woog op het BVH-beleid van de school. Een aantal grote noodzakelijke renovatiedossiers zoals het hoofdgebouw, de N-lokalen, de sportzaal en de serres werden steeds vooruit geschoven wegens gebrek aan financiële middelen en onvoldoende gelijkgerichtheid. Met de huidige directie ligt het masterplan van de scholengroep terug ter bespreking op de tafel. De school en de scholengroep willen aan de hand van een geactualiseerd masterplan de immense site hertekenen om zo financiële middelen te genereren om toekomstige infrastructuurwerken mee te financieren. Momenteel komen de financiële middelen voor kleine en grote infrastructuurwerken deels van de eigen middelen van de school en deels van de middelen van de scholengroep en van het GO!. Maar de beschikbare budgetten zijn ontoereikend voor de vele noden eigen aan het studiegebied.

De school investeerde samen met de scholengroep de afgelopen jaren onder andere in de vervanging van de ramen van het hoofdgebouw, de bouw van kleedkamers, de vernieuwing van verwarmingsinstallaties, de bouw van een koelinstallatie en de ICT-bekabeling. Daarnaast investeerde de school met haar eigen middelen ook in tal van aanpassingen zoals de inrichting van de praktijkruimten dierenzorg, investeringen die nog een aantal jaar zullen wegen op het financieel beleid van de school.

Structurele maatregelen en procedures zijn opgenomen in het globaal preventieplan (GPP) en het jaaractieplan (JAP). De jaaractieplannen zijn iets concreter ingevuld dan het globaal preventieplan. In het GPP zijn risico's, verantwoordelijken, werkwijze, budget en timing onvoldoende opgenomen. Recent registreert de school grotere infrastructurele tekorten in een elektronisch opvolgingsplatform van de scholengroep, wat op termijn zal zorgen voor een betere beheersing van deze tekorten. De samenhang van de verschillende beheersingsdocumenten is minder duidelijk.

Een ernstige bedreiging voor de toekomst is de onvoldoende tijd die voorzien wordt om de preventieopdracht uit te voeren. De school verzamelt en analyseert weinig gegevens om de kwaliteit van BVH te evalueren en bij te sturen, zoals de analyse van ongevallen en incidenten. De procedure voor het aankoop- en indienststellingsbeleid loopt niet conform het convenant. De school is van mening dat de strenge bepalingen van het convenant de schoolwerking belemmeren. Er zijn plannen om de procedure op scholengroepniveau aan te pakken en te optimaliseren.

De huidige schoolleiding bespreekt wekelijks BVH-aspecten met de TAC's. Ook in het basiscomité en het recent ingevoerde overleg van de TAC met de teeltleiders staan veiligheidsitems op de agenda. Er is een goed uitgewerkte onthaalbrochure 'welzijn op het werk' en de school informeert het personeel regelmatig. Dit zijn zeker hefboomen om BVH een prominenter plaats te geven bij de beleidsvoering. Ondanks de inspanningen en acties blijft het voor de school moeilijk om alle personeelsleden te wijzen op hun verantwoordelijkheid ten aanzien van BVH. Een voorbeeld hiervan is het gebruik van persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen. Ze zijn voldoende aanwezig op de school, maar tijdens de doorlichting werd vastgesteld dat ze niet altijd functioneel worden gebruikt.

Op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer-en werkomgeving staan een aantal werken op stapel zoals de uitrol van het actieplan elektriciteit en de uitrol van de renovatieplannen van een aantal toilet-units. De grote stijging van het leerlingenaantal de laatste jaren, zorgt voor een nijpend lokalentekort. Om dit op te vangen richtte de school in de kelderverdieping van het hoofdgebouw en in de serres leslokalen in. De kelderlokalen voldoen niet aan de eisen van bewoonbaarheids-, veiligheids- en hygiëne: ze zijn onverzorgd, de plafondhoogte is te laag, er is te weinig verluchting, de armaturen bij een aantal TL-lampen ontbreken en de bekabeling is niet naar behoren.

De school beschikt over verschillende lijsten van producten met gevaarlijke eigenschappen, maar deze worden niet gecentraliseerd. De kwaliteit van deze registratiedocumenten is zeer uiteenlopend. De inventarissen van de brandstoffen-oliën-smeermiddelen, meststoffen en plantenbeschermingsmiddelen zijn voorbeelden van goede praktijk. De registratie van de chemische producten in de labo's gebeurt minder nauwgezet; vaak ontbreken de maximale hoeveelheden.

De school beschikt niet over de vereiste milieumelding of milieuvergunning. Recent heeft de school via een studiebureau een milieuaudit laten uitvoeren. Samen met de scholengroep bekijkt de school hoe de hieruit voortvloeiende knelpunten, waaronder de afvalwatering, kunnen worden aangepakt.

De school krijgt een gunstig advies beperkt in de tijd voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Ondanks de vele noden die de capaciteit van de school en de scholengroep overstijgen, kan de school zelf op korte termijn op het vlak van BVH nog winst boeken op een aantal domeinen. De tijdsinvestering in het BVH-beleid, de dynamiek van de beheersingsdocumenten, de sensibilisering bij het personeel en de kwaliteit van sommige leslokalen moeten verbeteren.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis, opgelet: het recht op synchroon internetonderwijs moet opgenomen zijn	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede alinea en 252, §1, b)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid Het GO! technisch atheneum Horteco heeft een lange traditie van zorg voor leerlingen. De school stelt haar leerlingen centraal en wil hen een aangenaam en zorgend leerklimaat bieden. Daarnaast wil ze ervoor zorgen dat leerlingen met specifieke noden vlot en doeltreffend geholpen worden. In dat kader heeft ze in de GOK-werking onder meer gekozen voor het thema preventie en remediëring van ontwikkelings- en leerachterstanden in de eerste graad en van preventie en remediëring van studie- en gedragsproblemen in de tweede en de derde graad.

De school heeft recentelijk de visie en de werking op zorg verfijnd en neergeschreven in een overzichtelijke brochure die werd voorgelegd aan de personeelsleden. Op verschillende vlakken is er een evolutie merkbaar. Sinds dit schooljaar krijgt de aandacht voor het zorgcontinuüm conform de bepalingen van het M-decreet een duidelijke plaats in de schoolvisie. Naast de socio-emotionele begeleiding en het positieve leefklimaat als randvoorwaarden voor het leren, krijgt nu ook het nastreven van een ordelijk en gestructureerd leerklimaat opnieuw meer aandacht. Verder kent de structurele uitbouw van de leerbegeleiding een nieuw elan in alle graden. Naast de aandacht voor de remediëring, wenst de school de leerbegeleiding een meer preventief karakter te geven door ze in te bedden in een meer globale didactische visie op onderwijs, met name het 'onderzoekend leren'. De aandacht voor het vroegtijdig schoolverlaten maakt deel uit van de globale visie op zorg.

De ingeslagen weg is veelbelovend. De school staat nu voor de uitdaging om beleidsmatig ook het talenbeleid, als onderdeel van de leerbegeleiding verder te ontwikkelen en om het zorgbeleid, het GOK-beleid en het talenbeleid meer geïntegreerd te benaderen en af te stemmen op elkaar.

Ondersteuning De leerbegeleiding wordt goed ondersteund. Het schoolreglement bevat algemene informatie over het verloop van de leerbegeleiding. Voor de communicatie met het schoolteam werden de afspraken duidelijk opgenomen in de gloednieuwe brochure 'Visie en werking van het zorgteam'. De vakgroepen kennen de brochure, maar hanteren ze nog niet als een instrument om de eigen werking in te vullen.

De school tracht haar visie te concretiseren volgens het drielijnenmodel met de klastitularissen en vakleraren als spilfiguren op de eerste lijn. Van alle leraren wordt verwacht dat ze permanent instaan voor de brede zorg voor alle leerlingen en de verhoogde zorg voor leerlingen met leerproblemen. De maatregelen hiertoe werden schriftelijk vastgelegd. Het zorgteam, dat samenwerkt met het CLB, vervult de tweedelijnsfunctie. Het is goed bemand met de adjunct-directeur, twee fulltime graadcoördinatoren, een fulltime leerlingenbegeleider en een coördinator studietoetscoaching. In de derde lijn werkt de school samen met verschillende externe partners.

Naar aanleiding van het M-decreet heeft de school haar inschrijvingsbeleid dit schooljaar bijgesteld. Bij de intake gaat er nu meer aandacht naar het in kaart brengen van leerproblemen, socio-emotionele noden en ook talenten van leerlingen. Het inschrijvingsteam heeft vorming genoten over de regelgeving met betrekking tot 'M' en over de aanpak van de inschrijvingen. De registratie van de leerlingennoden werd gedigitaliseerd. Voor GON-leerlingen worden handelingsplannen opgesteld, die ook systematisch worden geëvalueerd op efficiëntie en bijgesteld. De leerlingen met specifieke leernoden krijgen een leezorgplan. De procedure voor het uitwerken en opvolgen van deze plannen is nog niet sluitend. De school zoekt ook nog naar een doeltreffende manier om de leraren goed te informeren over de leernoden van de leerlingen.

De preventieve leerbegeleiding is in volle ontwikkeling. Er is veel aandacht voor het creëren van een positief leerklimaat met een laagdrempelige toegang tot zorg. Het terugdringen van problematische afwezigheden en te laat komen dragen mee bij tot een ordelijk leerklimaat. De schoolleiding heeft verder een ambitieus ICT-beleidsplan uitgewerkt met aandacht voor de uitbouw van een krachtige leeromgeving onder meer door het vergroten van het computerpark ter ondersteuning van de lessen en de uitbreiding van de toegang van leerlingen tot computers tijdens de middag en na de schooluren. Ook andere ingrepen zoals de omvorming van de praktijkruimtes ondersteunen de leerbegeleiding.

Specifiek voor de leerbegeleiding biedt de school huiswerkklassen aan. Aansluitend op de lessen leefsleutels in de eerste graad, voorziet de school sinds dit schooljaar in studiecoaching en coaching voor de geïntegreerde proeven. De werkgroep studiecoaching zoekt uit welke inhoudelijk invulling de lessen krijgen volgens een gepaste leerlijn. Planningsvaardigheden, zelfconceptverheldering en studiemethodiek vormen vaste onderdelen van het aanbod. De werkgroep heeft nog geen expliciete relatie gelegd tussen de studiecoaching en de eindtermen leren leren. Er zijn ook nog geen afspraken voor de afstemming tussen de leerbegeleiding tijdens de studiecoaching en deze in de vakken.

Het curatieve luik van de leerbegeleiding bestaat uit remediëringsacties die uitgaan van het individueel initiatief van de vakleraar. De schoolleiding verwacht van de leraren dat ze de initiatieven registreren en bijhouden.

In alle fasen van het zorgcontinuüm zet de school zeer actief en consequent in op dialoog met inspraak van alle betrokken partijen: leerlingen, ouders, leraren en externe deskundigen. Hiertoe dienen onder meer informatie- en overlegmomenten, telefoongesprekken, brieven en oudercontacten. De school investeert ook in de uitbouw van het leerlingvolgsysteem voor de communicatie over het leerproces. De schoolleiding verwacht van de leraren dat ze bij tegenvallende resultaten duidende commentaren schrijven op de rapporten en voorstellen formuleren voor remediëring.

Doeltreffendheid De schoolleiding heeft recentelijk een aantal initiatieven genomen om de leerbegeleiding structureel te versterken. Er zijn al positieve effecten merkbaar, maar de initiatieven zijn nog te recent en de opvolging van de vakgroepen te beperkt om van een veralgemeende implementatie te kunnen spreken tot op de klasvloer. De leerbegeleiding in de vakgroepen is dan ook wisselend van kwaliteit en vaak ook afhankelijk van de individuele leraar.

Op het preventieve vlak is er in de doorgelichte vakken in het algemeen voldoende aandacht voor het creëren van een veilig pedagogisch klimaat en het aanbieden van goed gestructureerd lesmateriaal, afgestemd op het niveau van de leerlingen. Mogelijkheden voor verbetering situeren zich voor heel wat vakken in het gebruik van activerende didactische werkvormen en de ontwikkeling naar zelfstandig probleemoplossend leren. Ook het differentiëren en de aandacht voor het leren leren en vakspecifieke leerstrategieën kunnen beter. Er zijn weinig sporen van een structurele opvolging van de noden van leerlingen met leerproblemen. De school identificeert nog niet altijd voldoende welke leerlingen leerproblemen hebben. De school gaat er verder te veel van uit dat de leraren weten hoe ze met bepaalde zorgvragen moeten omgaan.

Heel wat leraren nemen hun verantwoordelijkheid op voor de remediëring. De leerlingen kunnen doorgaans terecht voor extra uitleg of begeleiding. Er wordt in de meeste vakken feedback gegeven naar aanleiding van toetsen en taken. Waar de evaluatiepraktijk niet voldoende is afgestemd op de leerplandoelstellingen mist de remediëring evenwel slagkracht omdat ze is gebaseerd op een beperkte diagnose van het kennen en kunnen van de leerlingen. Verder is de remediëring soms te vrijblijvend en onvoldoende afgestemd op de individuele noden van de leerlingen.

Het leerlingvolgsysteem wordt in toenemende mate aangewend om de specifieke noden en de schoolloopbaan van de leerlingen in kaart te brengen en voor consultatie beschikbaar te stellen. Ook de communicatie over de leerlingen tussen de graadcoördinatoren en de leraren is verbeterd en er wordt kort op de bal gespeeld. De geregistreerde informatie is voorlopig echter weinig gestructureerd omdat enkel de map 'meldingen' wordt gebruikt. Deze bevat vooral informatie over gedrags- en psychosociale problemen en over de studiehouding en nog weinig over de remediëringsinitiatieven en de effecten ervan.

Het systematisch bewaken van de doeltreffendheid van de leerbegeleiding is voor de school en de vakgroepen een aandachtspunt. Er zijn enkele initiatieven maar de impact van de preventieve en curatieve begeleidingsacties op de leerlingenresultaten/leerwinst wordt nog weinig in kaart gebracht.

Het talenbeleid van de school is beperkt uitgewerkt. Er zijn op dit ogenblik te weinig procedures en afspraken voorhanden om het structureel te verankeren in de werking van de school. Ook voor het thema taalvaardigheid binnen de GOK-werking in de eerste graad werden nog geen doelen vooropgesteld. Conform de vereisten van de regelgeving voert de school een taalscreening uit voor leerlingen die instromen in het eerste leerjaar van de eerste graad. De diagnosestelling blijft beperkt tot de woordenschatkennis en de leesvaardigheid. De verkregen informatie wordt nog te weinig aan alle leraren gecommuniceerd en geeft ook geen aanleiding tot geïndividualiseerde remediëringstrajecten. Een aantal acties uit het verleden hebben een positief effect gehad op het vakkenonderwijs. Zo is er in de meeste vakken aandacht voor vaktaal en voor duidelijke vraagstelling in toetsen en examens. De aandacht voor schooltaalwoorden, voor taalsteun, voor betekenisvolle contexten en voor differentiatie zijn nog geen veralgemeende praktijken. De school heeft dit schooljaar een stapje terug gezet om na te denken hoe ze in de toekomst haar talenbeleid gaat aanpakken.

Ontwikkeling De responsiviteit van het nieuwe directieteam in verband met de uitbouw van de leerbegeleiding is een voorbeeld van goede praktijk.

De school heeft dit schooljaar vooral ingezet op nascholingen voor het hele team in verband met het gebruik van het elektronisch platform en digitale puntenboekje. Vorig jaar nam de scholengroep het voortouw om de leraren te informeren over het 'onderzoekend leren'. Verder werden de scholingsnoden van de leraren op het vlak van leerbegeleiding nog niet in kaart gebracht, noch opgenomen in een nascholingsplan. Een aantal leraren volgen vorming met betrekking tot leerbegeleiding vanuit individueel engagement en persoonlijke belangstelling. Dergelijke initiatieven zijn echter nog te vrijblijvend om een veralgemeende duidelijk positieve impact te hebben op de onderwijspraktijk.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid Het directieteam heeft in het begin van dit schooljaar de evaluatie- en rapporteringspraktijk onder de loep genomen en geoordeeld dat voor verschillende onderdelen bijsturingsacties nodig zijn. Het directieteam wil dat de evaluatie- en rapporteringspraktijk beter afgestemd is op de kwaliteitscriteria van validiteit, objectiviteit en transparantie. Daartoe wil het deze doelgericht aansturen en met de nodige samenhang op school- en vakniveau realiseren. Dit opzet is geconcretiseerd in een geactualiseerd evaluatiebeleid dat uitgangspunten, meerdere organisatorische en inhoudelijke afspraken, concrete bijsturingsacties en ondersteunende richtlijnen en handleidingen bevat.

Op inhoudelijk vlak werkt de school prioritair aan de kwaliteitsverbetering van de evaluatie van de praktijk, de stages en de geïntegreerde proef. Voor de praktijk en de stages zijn de expliciete afstemming op de doelstellingen en het gebruik van objectieve beoordelingscriteria de voornaamste bijsturingspunten. Daartoe heeft de school nieuwe evaluatieformulieren ontwikkeld. Voor de geïntegreerde proef, waar tot vorig schooljaar de productevaluatie te sterk benadrukt werd, zijn de aanpak en het gewicht van de procesevaluatie bijgestuurd.

Voor de andere vakken stimuleert de school de kwaliteit van de evaluatie door middel van richtlijnen en handleidingen. Die bevatten informatie over criteria van validiteit, objectiviteit en transparantie met onder andere specifieke aandacht voor de kwaliteit van de vraagstelling in de evaluatie en van de informatiewaarde van de rapportcommentaren. Voor de inhoudelijke invulling, de afstemming op de leerplandoelstellingen en het bepalen van beoordelingscriteria stelt de school de vakgroepen en de leraren verantwoordelijk. Zij stuurt aan op vakgebonden samenhang, maar formuleert vooralsnog weinig concrete richtlijnen voor de aanpak en responsabilisering in de vakgroepen.

Naast de inhoudelijke aansturing wil de school ook lijnen uittekenen voor het evaluatiesysteem en voor de rapportering. Er is dit schooljaar bepaald voor welke vakken een evaluatiesysteem van dagelijks werk en examens geldt en in welke vakken permanent geëvalueerd wordt. Er zijn ook afspraken over de puntenverhoudingen tussen de examens en het dagelijks werk en over de rapporteringsperiodes. Waar vaardigheden in de leerplandoelstellingen centraal staan, opteert de school voor permanente evaluatie. Het toenemend gewicht dat in de derde graad aan examens toegekend wordt, staat vooral in het teken van de voorbereiding op het hoger onderwijs.

In het kader van de leerbegeleiding stuurt de school de remediërende rol van de evaluatiepraktijk aan met afspraken en middelen voor remediërende acties aansluitend bij zwakke studieresultaten. De school ziet de studieresultaten in december en de bijbehorende begeleidende klassenraad als een belangrijke fase daarin.

De school stuurt haar deliberatiepraktijk aan met algemeen pedagogische en mathematische criteria (aantal en zwaarte van de tekorten). De manier waarop de deliberatiecriteria in het schoolreglement en in sommige richtlijnen geformuleerd staan, verwijst niet optimaal naar het prospectief en oriënterend karakter van de deliberatiepraktijk, wat voor de school nochtans het doel is. De mathematische criteria worden volgens de school genuanceerd toegepast, maar zijn in de motivering van B- en C-attesten wel heel bepalend. De deliberatieprocedure en -criteria, de mogelijke attestering en de mogelijkheid tot betwisting van een eindbeslissing staan voldoende beschreven in het schoolreglement en stemmen met de regelgeving overeen.

Ondersteuning Verschillende schooldocumenten geven informatie over de uitgangspunten, de verwachtingen en de inhoud van het evaluatie- en rapporteringssysteem en de deliberatiepraktijk. Er zijn duidelijke richtlijnen voor de organisatie, onder meer de puntenverhoudingen tussen dagelijks werk en examens, de evaluatie van vak- of schoolattitudes, informatie over de rapportering, de planning van de periodes dagelijks werk en examens, de organisatie van de klassenraden en oudercontacten, praktische afspraken voor de leraren en de leerlingen. De informatie en de richtlijnen zijn voldoende gedifferentieerd naargelang van de betrokkenen (personeel, leerlingen, ouders).

Voor de inhoudelijke kwaliteitsverbetering van de evaluatie is de ondersteuning voor de praktijk, de stages en de geïntegreerde proef heel concreet. Werkgroepen en externe ondersteuning geven concreet vorm aan de bijsturing. Voor de andere vakken beperkt de ondersteuning zich tot het geven van stimulansen en het aanreiken van instructies, handleidingen en voorbeelden. Slechts enkele vakgroepen of leraren volgen gerichte nascholing over leerplangericht evalueren of vragen raad aan de pedagogische begeleidingsdienst.

Het digitale rapporteringssysteem is ondersteunend voor de evaluatiepraktijk. De school rapporteert regelmatig over de studieresultaten van de leerlingen via de rapporten. Ze geeft aan de leraren ook instructies en voorbeelden van relevante en zinvolle commentaren bij de studieresultaten. De rapporten bevatten dan ook veel commentaren, die aanmoedigend of waarschuwend zijn en voldoende informatiewaarde hebben.

Doeltreffendheid Een interne evaluatie in het begin van het schooljaar heeft voor verschillende onderdelen van de evaluatie- en rapporteringspraktijk werkpunten naar boven gehaald. De school is op basis daarvan gestart met bijsturingsacties. Ze volgt deze in de mate van het mogelijke op en is zo alert voor de realisatie ervan. Voor het meten van de doeltreffendheid van de bijsturingen is het nog te vroeg.

Uit het erkenningsonderzoek van de vakken in de focus blijkt dat de bijsturingen en de ondersteuning voor de evaluatie praktijk, stages en geïntegreerde proef hebben geleid tot kwaliteitsverbetering. In de praktijkvakken zijn de evaluatieopdrachten meer uitgesproken afgestemd op de doelstellingen en leidt het gebruik van evaluatiecriteria tot een objectievere en transparantere beoordeling. Voor de geïntegreerde proef sluit de huidige aandacht voor proces- en productevaluatie meer aan bij de regelgeving. De doelgerichte aanpak van de procesevaluatie is weliswaar nog in ontwikkeling. Wat de andere vakken betreft blijkt de kwaliteit van de evaluatiepraktijk verschillend per leraar. De afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen en op het vereiste beheersingsniveau voldoet hier en daar, maar is over het algemeen een werkpunt. Het overleg in de vakgroepen leidt onvoldoende tot zelfevaluatie en gezamenlijk afgesproken bijsturingsacties in de evaluatiepraktijk.

In de deliberatiepraktijk leeft de school de regelgeving na. De toekenning van B- en C-attesten wordt gemotiveerd, al is deze in de notulen meestal beperkt tot de vermelding van de vaktekorten. De motiveringen verwijzen zelden naar ondernomen begeleidende of remediërende acties of naar andere factoren die de eindbeslissing mee bepaald hebben. De formulering van de adviezen bij B- en C-attesten in de notulen is veelal vaag.

De school volgt de studieresultaten en het vervolgonderwijs van de leerlingen pas recentelijk op een meer systematische wijze op. Tot nog toe heeft ze deze gegevens niet geanalyseerd met de bedoeling de onderliggende evaluatie- of deliberatiepraktijk te evalueren. Op vak- en lerarenniveau is er ook weinig systematische reflectie over de evaluatiepraktijk en het pedagogisch-didactisch handelen op basis van de studieresultaten. De leraren leggen de verantwoordelijkheid voor zwakke resultaten nog vaak eenzijdig bij de leerlingen.

Ontwikkeling Het directieteam heeft bij de interne evaluatie in het begin van het schooljaar niet voor elk werkpunt onmiddellijk bijsturingsacties kunnen opstarten, omdat de organisatie van het schooljaar 2015-2016 al gepland en gecommuniceerd was met de personeelsleden, de leerlingen en de ouders. De school is vastberaden de vastgestelde werkpunten in de komende jaren verder bij te sturen.

Op heel korte termijn is de school van plan de digitale rapportering voor raadpleging toegankelijk te maken voor de ouders en de leerlingen. Dit maakt het mogelijk alle betrokkenen op elk moment te informeren over de leerprestaties en -vorderingen van de leerlingen.

In dit schooljaar heeft de school prioritair gewerkt aan het op punt zetten van de evaluatiepraktijk in sommige onderdelen van de specifieke vorming. Er zijn op dit moment minder concrete plannen voor de kwaliteitsverbetering van de evaluatiepraktijk in de andere vakken, wat niet betekent dat de school daarvoor niet alert is. Ze wil stapsgewijs werken aan die kwaliteitsverbetering en op termijn de vakgroepen concreet daarbij betrekken. In enkele vakgroepen en bij enkele leraren groeit het initiatief tot professionalisering op dit vlak, maar dit gebeurt vooralsnog niet op basis van een strategische aansturing en opvolging.

4.3 Aanvangsbegeleiding

Doelgerichtheid De school is zich ervan bewust dat de eerder grote instroom van nieuwe leraren een jaarlijkse uitdaging vormt. Zij concretiseerde de schoolvisie in een stappenplan dat de aanvangsbegeleiding vormgeeft. De gelijkgerichtheid bij het schoolteam maakt zichtbaar dat deze visie ingebed is in de schoolcultuur.

Ondersteuning Diverse initiatieven dragen bij tot de kwaliteitsvolle begeleiding van de startende leraren. De starters worden actief opgevolgd door de mentor, die een coachende rol opneemt. Een onthaalvergadering met rondleiding op de eerste schooldag is het eerste van een tiental begeleidingsmomenten in de loop van het schooljaar. Die samenkomsten zijn een gezonde mix van individuele gesprekken met de mentor, een klasbezoek, informatie- of intervisiemomenten met alle startende leraren en vergaderingen op niveau van de scholengroep. Leraren die in de loop van het schooljaar instromen, interimarissen en stagiairs, volgen een traject op maat.

Bij de informatiemomenten verdeelt de school een vademecum en hand-outs. De scholengroep biedt een onthaalbrochure aan. Daarnaast kunnen de starters op de elektronische leeromgeving allerhande handleidingen raadplegen, die zowel praktische aangelegenheden als pedagogisch-didactische thema's behandelen. Sommige documenten missen diepgang, maar de concrete praktijkvoorbeelden maken veel goed.

De vakgebonden ondersteuning van de starters behoort tot de informele verantwoordelijkheid van de vakgroepen, waardoor de kwaliteit ervan niet verzekerd is. Het eenmalige lesbezoek door de mentor laat weinig procesbegeleiding toe.

Doeltreffendheid De directie volgt de aanvangsbegeleiding op via regelmatig overleg met de mentor. Zij organiseert een klasbezoek en een gesprek met iedere starter.

De meeste nieuwe leraren voelen zich bijzonder goed onthaald door de directie, de mentor en de collega's. Ook de secretariaatsmedewerkers vervullen een geapprecieerde ondersteunende rol. De schoolcultuur van collegialiteit en openheid is een belangrijke troef bij de aanvangsbegeleiding.

De school onderzoekt de effecten van de begeleidingsinitiatieven niet in de context van algemene kwaliteitszorg. Mentor en directie hebben maar beperkt zicht op de kwaliteit van de vakgebonden begeleiding door de vakgroep.

Ontwikkeling Recente bijsturingen van de aanvangsbegeleiding maken de reflectieve houding en de ontwikkelingsbereidheid van de betrokken leden van het schoolteam duidelijk. De mentor verruimt haar deskundigheid via externe opleidingen en navorming.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap Met de nieuwe samenstelling van het directieteam dit schooljaar, kent het GO! technisch atheneum Horteco nu, na een periode van onzekerheid, opnieuw een stabiele situatie die een goede basis vormt voor een constructief leiderschap.

Het directieteam bestaat uit een directeur, twee adjunct-directeurs, twee technisch adviseur-coördinatoren en een internaatbeheerder. De directie geeft vorm aan het schoolbeleid op basis van een doordachte taakverdeling en regelmatig overleg in de directieraad. Het organigram van de school is duidelijk en alle betrokkenen kennen de aanspreekpunten voor de verschillende aspecten van de werking.

Mede dankzij de aandacht van het directieteam voor open communicatie en voor het welbevinden van het personeel herleeft het vertrouwen van de personeelsleden in een positieve werksfeer en komt er een participatieve ontwikkelingsdynamiek op gang.

Het leiderschap kenmerkt zich door een sterk responsief vermogen. De directie richt zich op dit ogenblik vooral op het waarborgen van een vlotte schoolorganisatie en op de verdere stapsgewijze doelgerichte uitbouw van het schoolbeleid. Dit schooljaar zijn hiertoe heel wat initiatieven genomen.

De scholengroep staat de school bij op het vlak van het personeelsbeleid, het financieel beleid, het beleid rond bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne en de kwaliteitszorg. Op dit ogenblik gaat er speciale aandacht naar de ondersteuning van de visieontwikkeling en de vorming en coaching van de nieuwe directieleden. De ondersteuning heeft een positief effect op de schoolwerking.

De schoolleiding besteedt veel aandacht aan de opbouw van samenwerkingsverbanden met de sector, o.a. in het kader van de professionalisering van de personeelsleden en van de stages voor de leerlingen.

Visieontwikkeling In lijn met de andere scholen van de scholengroep Midden-Brabant is de school vorig schooljaar van start gegaan met het actualiseren van haar visie. Vanuit een gedeeld algemeen referentiekader gevormd door het pedagogische project van het Gemeenschapsonderwijs en de accenten van de scholengroep, wil zij de pijlers van haar eigen pedagogisch project nu samen met het hele schoolteam verfijnen en concretiseren. Door de recente directiewissels heeft de geplande actualisering wat vertraging opgelopen. Toch zijn er dit schooljaar al een aantal schooleigen accenten ontwikkeld die enkele reeds bestaande waarden vertolken en ook nieuwe doelstellingen vooropstellen. Deze accenten werden alvast opgenomen in de schoolbrochure 2016-2017. Het ervaringsgericht leren (leren én doen) in lijn met de visie van de scholengroep op onderzoekend leren, het leerplezier, de sterke ondersteuning van de leerlingen en het opvoeden tot een verantwoorde vrijheid zijn er de krijtlijnen van. Volgend schooljaar zal de visieontwikkeling verder participatief worden uitgewerkt.

Het directieteam werkt momenteel aan een driejarig schoolontwikkelingsplan 2016-2019. Het betreft alle beleidsdomeinen van de schoolwerking. Voor een aantal prioritaire aspecten werd dit schooljaar de visie geconcretiseerd. Het betreft onder meer het zorgbeleid, het evaluatiebeleid, het ICT-beleid en het professionaliseringsbeleid.

Besluitvorming De huidige directie werkt aan de optimalisering van de participatie van alle partners aan het schoolbeleid. De school beschikt over een schoolraad waar over de wettelijk bepaalde beleidsaspecten wordt gecommuniceerd en onderhandeld. De leerlingenraad werd opnieuw samengesteld door middel van verkiezingen en zijn rol als inspraak- en overlegorgaan werd bijgestuurd. Er is geen ouderraad actief. Er is geen pedagogische raad, maar de directie wil er volgend jaar een oprichten om de betrokkenheid van het lerarenteam bij het onderwijskundig beleid te verhogen. Het onderwijskundig overleg verloopt momenteel door middel van de personeelsvergaderingen en de vakgroepwerking. De directie is zich ervan bewust dat het vakgroepoverleg nog niet altijd voldoende bijdraagt tot de kwaliteitsbewaking. Een sterkere aansturing, ondersteuning en opvolging staat dan ook op de directieagenda van het volgend schooljaar. Er wordt gewerkt aan het heropstarten van de werkgroepen die een aantal aspecten van het schoolbeleid verder zullen concretiseren. Voor de praktische organisatie van de teelt en de verzorging van de dieren zijn er regelmatig doeltreffende teeltleidersvergaderingen en dienstvergaderingen.

De schoolleiding besteedt zorg aan de communicatie met externen. Er worden veel inspanningen geleverd om de ouders te betrekken bij en te informeren over het schoolleven (brieven, agenda's, informatiesessies, oudercontacten, ...). Ook de website werd in een nieuw kleedje gestoken en beter beveiligd.

Om de communicatie te verbeteren met het oog op een vlottere besluitvorming en efficiëntere werking, zet de school op dit ogenblik in op de uitbouw van het elektronisch platform en op de professionalisering van de personeelsleden en leerlingen voor het gebruik ervan.

Kwaliteitszorg Het kwaliteitsdecreet stelt de school verantwoordelijk voor het onderzoeken en bewaken van de eigen kwaliteit. Het nieuwe directieteam beseft dat de school hier in een beginfase staat. Momenteel zet de schoolleiding dan ook in op de uitbouw van een kwaliteitszorgsysteem dat alle beleidsdomeinen omvat. Ze zet stappen in het doelgericht verzamelen van informatierijke gegevens die ondersteuning kunnen bieden bij de beleidsvoering en gebruikt hiertoe ook de gegevens door de overheid ter beschikking gesteld. Ze wil verder de werking van de werkgroep zelfevaluatie, opgestart in 2014, uitbreiden.

In een eerste fase heeft de directie dit schooljaar een analyse gemaakt van de bevorderende en belemmerende factoren van de schoolwerking. Hiervoor baseerde ze zich deels op bestaande resultaten van intern en extern onderzoek (masterplan infrastructuur, onderwijskundige omgevingsanalyse scholengroep, welzijnsenquête personeel, bevraging welbevinden leerlingen). Daarnaast verzamelde ze zelf ook nieuwe gegevens ter ondersteuning van de beleidsvoering (onder meer inventaris ICT-materiaal, enquête welbevinden leerlingen, aantal telaarcomers) en voerde ze gesprekken met het personeel. De analyse wijst op een goede inschatting van de sterke punten en de knelpunten en heeft aanleiding gegeven tot een inventaris van bij te sturen punten voor alle beleidsdomeinen in synergie met elkaar. De aandachtspunten werden nog niet opgenomen in een beleidsplan, met doelen, acties, een tijdpad en verwachte resultaten.

Een aantal aspecten werden dit schooljaar reeds gedeeltelijk bijgestuurd met succes. Naast de toenemende digitalisering van de schoolwerking betreft het onder meer ook volgende aspecten: het terugdringen van het te laat komen en de afwezigheden; de studiecoaching en de coaching van de geïntegreerde proef in het kader van de leerbegeleiding; de verderzetting van de kwaliteitsverbetering van de evaluatie van de praktijkvakken, de geïntegreerde proef en de stages; de ontwikkelingsdynamiek met betrekking tot de werking rond de vakoverschrijdende eindtermen. In het kader van het welzijn van de personeelsleden werd een gedragscode voor een positieve werksfeer op school opgesteld en goedgekeurd door het basisoverlegcomité.

Niettegenstaande de positieve realisaties valt het op dat de school de effecten van de leerbegeleiding, de attesteringsgegevens, de leerlingenresultaten, de leerwinst, het vroegtijdig schoolverlaten, de tewerkstellingsgegevens en het studiesucces in het vervolgonderwijs (voor uitstromers) en in het hoger onderwijs nog veeleer weinig aanwendt als uitgangspunt om de kwaliteit van de onderwijskundige processen te evalueren en de werking aan te sturen.

De directie beseft dat de kwaliteitszorg in de vakgroepen nog te beperkt is. De leraren wisselen vooral vrijblijvend informatie uit, maar er is nog geen cultuur van onderzoekend handelen en afspraken maken als hefboemen voor kwaliteitsverbetering. De doorlichting wees uit dat, in de meeste vakgroepen, de afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen, de preventieve leerbegeleiding en de aandacht voor taalgericht vakonderwijs voor verbetering vatbaar zijn. Ook het beheersingsniveau van een aantal vakken in het tso moet bewaakt worden.

De output van de school vertoont een wisselend beeld. Op het vlak van het welbevinden van de leerlingen scoort de school goed. De leerlingen van de eerste graad zijn opvallend tevreden. De mooie omgeving, het aangename leefklimaat en de laagdrempelige toegang tot zorg spelen hierin een belangrijke rol. De retentiviteit is hoog. De meeste startende leerlingen maken hun opleiding af op school. De attestering van de school wijkt af van het gemiddelde in Vlaanderen voor de A-stroom en het tso. De school heeft hier minder A-attesten en in het tso ook meer C-attesten. Het aantal diploma's secundair onderwijs die ze uitreikt is lager dan gemiddeld in Vlaanderen. De school legt goede resultaten voor qua studiesucces in het hoger onderwijs voor het bso. Het studiesucces van tso-leerlingen in het hoger onderwijs ligt echter lager vergeleken bij de referentiewaarden in Vlaanderen. De schoolleiding is er zich van bewust dat de school door middel van een adequaat onderwijskundig beleid haar pedagogisch project kan versterken om zo de schoolvisie waar te maken.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De afstemming van het onderwijs op het leerplanconcept in bso in het eerste leerjaar van de tweede graad in de studierichting Plant, dier en milieu.
- De infrastructuur en het brede gamma van dieren en planten voor de realisatie van de praktische vaardigheden in de specifieke vorming.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het welbevinden van de leerlingen.
- De laagdrempelige toegang tot zorg.
- De rapportcommentaren in de meeste vakken.
- De aandacht voor de communicatie met de ouders.
- De aanvangsbegeleiding.
- De ontwikkelingsdynamiek met betrekking tot de VOET-werking.
- Het engagement van heel wat personeelsleden.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het responsief vermogen van de directie.
- De doelgerichte en stapsgewijze uitbouw van het schoolbeleid.
- Het ondersteunend en stimulerend leiding geven.
- De aanzet tot kwaliteitszorg in alle beleidsdomeinen.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplangerichtheid van de onderwijs- en evaluatiepraktijk.
- Het bewaken van het beheersingsniveau in het tso in een aantal vakken.
- De uitrusting en leermiddelen in verschillende vakken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De doelgerichtheid en doeltreffendheid van de leerbegeleiding.
- Het taalgericht vakonderwijs.
- De realisatie van het evaluatiebeleid op vakniveau.
- De doeltreffendheid van het collegiaal overleg en de professionalisering op vakniveau.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het aansturen, ondersteunen en opvolgen van de onderwijskundige processen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor Frans in de eerste graad A-stroom (opvolging inspectie).
- De leerplanrealisatie voor natuurwetenschappen in de eerste graad A-stroom (opvolging inspectie).
- De leerplanrealisatie voor geschiedenis in tso tweede graad (opvolging inspectie).
- De leerplanrealisatie wiskunde in tso tweede graad in de studierichting Plant-, dier- en milieutechnieken en in tso derde graad in de studierichtingen Dier- & landbouwtechnische wetenschappen en Planttechnische wetenschappen (opvolging inspectie).
- De bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving (opvolging inspectie).

Wat betreft de regelgeving

- Het ontbreken van een stageactiviteitenlijst in de studierichting Natuur- en groentechnische wetenschappen: zie organisatie van de stage BVR van 17/12/2010 houdende de "codificatie betreffende het secundair onderwijs", artikel 157, §6. en de omzendbrief SO/2002/09 van 16/09/2002, §7, "Leerlingenstageovereenkomst en stagereglement".

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A	Frans, natuurwetenschappen	
Graad 1 Agro- en biotechnieken	Frans, natuurwetenschappen	
Graad 1 Land- en tuinbouw	Frans, natuurwetenschappen	
Graad 2 TSO Biotechnische wetenschappen	geschiedenis	
Graad 2 TSO Plant-, dier- en milieutechnieken	geschiedenis, wiskunde	
Graad 3 TSO Dier- & landbouwtechnische wetenschappen	wiskunde	
Graad 3 TSO Planttechnische wetenschappen	wiskunde	

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **08-06-2019** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "gunstig advies".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Het inspectieteam stelde volgende inbreuk(en) vast:

Het ontbreken van een stageactiviteitenlijst in de studierichting Natuur- en groentechnische wetenschappen: zie organisatie van de stage BVR van 17/12/2010 houdende de "codificatie betreffende het secundair onderwijs", artikel 157, §6. en de omzendbrief SO/2002/09 van 16/09/2002, §7, "Leerlingenstageovereenkomst en stagereglement".

Om deze inbreuk(en) op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **08-06-2019** opnieuw een controle uit.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Vinciane VANDERHEYDE de inspecteur-verslaggever	Wietse Coolen de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	